Leto LXXII, št. 7

Uredništvo - uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004

Mesečna naročnina 18 lir, za inozemstvo 31.50 lir.

Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino, in 10.394 za inserate

Rokopisov ne vračamo

SLOVENEC

Preis - cena L 1

JANUAR - 1944

11

TOREK

Weiterhin harte Kämpfe im Osten

Im Raum von Kirowograd, Witebsk und Retschiza bolschewistische Durchbruchsversuche abgewiesen - Örtliche Feind-Angriffe in Süditalien zusammengebrochen - Schiffsziele vor der Cyrenaika wirkungsvoll bombardiert

Aus dem Führerhauptquartier, 10. Januar. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Westlich von Otschakow wurde ein bolschewistischer Landungsversuch von Einheiten der Kriegsmarine vereitelt.

Im Raum von Kirowograd wurden starke feindliche Angriffe abgewehrt und die Bolschewisten in erfolgreichen Gegenangriffen zurückgeworfen.

Südlich und südwestlich Pogrebischtsche sind harte, wechselvolle Kämpfe mit dem weiter vordringenden Feind im Gange. Eine vorübergehend verlorengegangene Ortschaft wurde im Gegenstoss zurückerobert und dabei ein sowjetisches Bataillon vernichtet. Der Feind hatte hohe, blutige Verluste und verlor 17 Geschütze.

In den letzten Tagen hat sich bei den Kämpfen in diesem Raum die 17. Panzerdivision unter Führung des Generalmajors von der Meden durch Standhaftigkeit und schneidig geführte Gegenangriffe besonders ausgezeichnet.

Südlich u. westlich Berditschew zerschlugen unsere Truppen zum Teil im Gegenstoss heftige Angriffe der Sowjets und vernichteten 31 feindliche Panzer.

Die deutsche Luftwaffe griff wiederholt mit starken Kräften an den Schwerpunkten in die Erdkämpfe ein und belegte Bereitstellungen und Panzeransammlungen des Feindes wirksam mit Bomben. Bei der Bekämpfung des sowjetischen Nachschubverkehrs wurden 5 Materialzüge zerstört, 8 weitere Züge beschädigt.

Im Randgebiet der Pripjet-Sümpfe kam es zu örtlichen Kämpfen mit feindlichen Aufklärungskräften westlich Nowograd-Wolynsk und Sarny.

Westlich Retschiza setzten die Sowjets ihre Angriffe fort. In schweren Kämpfen scheiterten auch gestern alle Durchbruchsversuche der Bolschewisten. Örtliche Einbrüche wurden abgeriegelt.

Südöstlich Witebsk wiesen unsere Truppen erneute starke Angriffe des Feindes ab. Die gestern für den Bereich eines Korpsabschnitts gemeldete Abschusszahl von 57 Panzern hat sich auf 71 erhöht. Im gleichen Korpsabschnitt wurden gestern weitere 87 sowjetische Panzer abgeschossen. Nordwestlich Witebsk griffen die Bolschewisten wiederholt erfolglos an. Bei der Säuberung eines Waldgebietes wurde eine stärkere Kampfgruppe des Feindes vernichtet.

Das sächsische Grenadier-Regiment 456 unter Führung des Oberstleutnant Sacher hat sich hier bei den Kämpfen der letzten Tage besonders bewährt.

Im Westabschnitt der süditalienischen Front brachen mehrere örtliche Angriffe des Feindes in unserem zusammengefassten Artilleriefeuer zusammen. An der übrigen Front verlief der Tag bei erfolgreicher eigener Stosstrupptätigkeit ruhig.

In den ersten Morgenstunden des 9. Januar griffen deutsche Kampfflugzeuge Schiffsziele vor der Nordküste der Cyrenaika an. Auf 4 Handelsschiffen mittlerer Grösse wurden mehrere Volltreffer erzielt. Mit der Vernichtung zweier dieser Schiffe ist zu rechnen. Ein eigenes Flugzeug ging verloren.

Nadaljnji hudi boji na vzhodu

Boljševiški prodorni poskusi pri Kirovem gradu, Vitebsku in Rečici zavrnjeni - Krajevni sovražni napadi v južni Italiji so se zrušili - Ladijski cilji pred Cirenajko uspešno bombardirani

Führerjev glavni stan, 10. jan. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Zahodno od Očakova so edinice vojne mornarice preprečile boljševiški izkrcevalni poskus.

Na področju pri Kirovgradu so bili odbiti močni sovražni napadi ter so bili boljševiki z uspešnimi protinapadi odbiti.

Južno in jugozahodno od Pogrebišča se še vedno vrše hudi, spremenb polni boji z nadaljnje prodirajočim sovražnikom. Nek začasno izgubljeni kraj je bil s protinapadom ponovno osvojen. Ob tej priliki je bil uničen sovjetski bataljon. Sovražnik je imel visoke krvave izgube in je izgubil 17 topov.

V zadnjih dneh se je v bojih na tem prostoru s svojo vztrajnostjo in smelo izvedenimi protinapadi posebno odlikovala 17. oklepna divizija pod vodstvom generalnega majorja von der Medena.

Južno in zahodno od Berdiševa so naše čete deloma s protisunkom razbile silovite sovjetske napade in so uničile 31 sovražnih oklepnikov.

Nemško letalstvo je z močnimi silami na težiščih ponovno poseglo v boje na zemlji ter je uspešno bombardiralo sovražne pripravljalne postojanke in oklepniško zbirališče. Pri napadih na sovjetski oskrbovalni promet je bilo uničenih pet tovornih vlakov, 8 nadaljnjih vlakov pa je bilo poškodovanih.

Ob robu Pripjetskih močvirij je prišlo zahodno od Novograda-Volinska in Sarnija do krajevnih spopadov s sovražnimi izvidniškimi oddelki.

Zahodno od Rečice so Sovjeti nadaljevali s svojimi napadi. V težkih bojih so se tudi včeraj izjalovili vsi boljševiški poskusi za prebitje fronte. Krajevni vdori so bili zajezeni.

Jugovzhodno od Vitebska so zavrnile naše čete ponovne močne sovražne napade. Včeraj javljeno število 57 oklepnikov, ki so bili uničeni na odseku enega samega zbora, se je povišalo na 71. Na istem odseku je bilo včeraj uničenih nadaljnjih 87 sovjetskih oklepnikov. Severozahodno od Vitebska so boljševiki ponovno, a brezuspešno nanadli. Pri čiščenju nekega gozdnega ozemlja je bila uničena močnejša sovražna bojna skupina.

V zadnjih dneh se je tu v bojih posebno odlikoval saški grenadirski polk štev. 456, ki mu poveljuje podpolkovnik Sacher.

Na zahodnem odseku južnoitalijanskega bojišča se je v našem strnjenem topniškem ognju zrušilo več krajevnih sovražnikovih napadov. Na ostalem bojišču je dan ob uspešnem lastnem delovanju udarnih čet potekel mirno.

V zgodnjih jutranjih urah 9. januarja so napadla nemška bojna letala ladijske cilje pred severno obalo Cirenajke. Štiri trgovske ladje srednje velikosti so bile večkrat v polno zadete. Lahko računamo z uničenjem dveh teh ladij. Eno letalo je bilo izgubljeno.

Boji na južnoitalijanskem bojišču

Dnevno le 140 metrov — Čudovit odpor nemških čet

Berlin, 10. jan. DNB. Na južnoitalijanskem bojišču se razbijajo ob močnem odporu tamkajšnjih grenadirjev, oklepniških grenadirjev, planinskih lovcev in padalcev vsi široko zasnovani angloameriški probojni poskusi, ki se izpreminjajo v krajevne spopade, za katere mora plačati napadajoči sovražnik ogromno krvi in jekla. Novi angleški vrhovni poveljnik general Leeth je dejal, da se Nemci bore kot vragi in peklenski psi. V 65 dneh so na zahodnem krilu ameriški klini prišli naprej le za 9 km, kar pomeni dnevno 140 metrov. Obrambni pasovi se vrste drug za drugim in morajo biti premagani z najtežjimi žrtvami.

Domnevno zadnjim nemškim obrambnim postojankam redno sledé navadno prve črte novega obrambnega sistema. Tako prepustitev kake kope ali razrušenega kraja po najtežjih bojih ne predstavlja za sovražnika nič drugega, kot le zelo drago plačano pridobitev brez vsakega pomena.

V petek so se bili hudi boji za višino Monte Porchia na ozemlju ceste, ki pelje iz Neaplja v Rim. Višina je večkrat menjala lastnika. Ponovni sunki proti hribu Cedro pri San Vittoriu del Lazio so bili krvavo odbiti. Enako srditi boji so se bili za vrh Monte Maja in za višino Chiaia. Nato so nemške predne straže izpraznile pobočje in razbite postojanke ter so se odmaknile nekaj 100 metrov nazaj na najbližji gorski greben, da bi nadaljevale z novim in zagrizenim odporom.

Na te nove postojanke so navalili Amerikanci v soboto. Boji še trajajo. Na vzhodnem krilu je privedel zanosno izveden nemški udarni napad plen in ujetnike. Pri ponovnem poskusu imperijalnih čet, da bi prebile fronto v bližini jadranske obale, so odnesle te čete v boju z nemškimi padalci precej krvave glave. Britanske izgube označujejo na tem odseku kot prav posebno težke.

Trebljenje tolovajev na Balkanu

Berlin, 9. jan. T. Na Balkanu je bilo v zadnjih dneh v bosanskih in v hrvaških gorah znova uničenih več komunističnih tolp. Pri uspehih so bili posebno udeleženi kozaški oddelki. Poskus neke obkoljene tolovajske skupine, da bi se prebila, jo je veljal 130 mrtvih. Ostanki so se zatekli v gorske prepade in soteske, kjer jih kozaki zasledujejo. Štiri nadaljnje skupine so bile uničene pri Sarajevu. Imele so več sto mrtvih ter številne ujetnike, mnogo prisilnih mobilizirancev pa je prostovoljno prestopilo.

Tudi v Grčiji je bilo onesposobljenih več tolp. Zaplenjenega je bilo mnogo orožja in uniform. Bolgarski bataljoni, ki so se udeležili čistilnih nastopov, poročajo, da je bilo med uničenimi komunističnimi roparskimi skupinami tudi nekaj britanskih častnikov kot vodij.

Na nekem odseku v okolici Banja luke, ki so jo v prejšnjih dneh zaman napadali, so imeli tolovaji, ki so nosili deloma ukradene nemške uniforme, da bi v danem primeru lažje ušli, 358 za gotovo naštetih mrtvih. Nadalnje visoke izgube so imeli tudi v drugih bosanskih krajih. V srednji Dalmaciji je uspelo uničiti štab neke komunistične tolpe. V severni Črni gori so imeli tolovaji na nekem mestu 27 mrtvih, 20 ranjenih in 16 ujetih.

Kljub ojačenemu terorju boljševiških komisarjev skušajo vsak dan številni tolovaji prebegniti k nemškim četam. V enem dnevu je na dveh odsekih prišlo k Nemcem 90 mož. Predvsem so to [illegible]ani in Srbi, ki jih smatrajo komunisti vedno bolj za narodnostno sumljive člane tolp. Postopanje komunistov z izdajalskim generalom Auxilijem in z večino častnikov štaba Badogliu vdane divizije Venezia je značilno za boljševiške tolovaje. Po izpovedbah pobeglih tolovajev so komunisti pred nekaj dnevi postrelili Badoglievske častnike v črnogorskem mestu Beranah. Po 8. septembru se je Auxilio priključil črnogorskim nacionalistom, ki jih je potem, ko so se približale komunistične tolpe, pustil na cedilu. Priključil se je slednjim in je s tem zakrivil smrt številnih črnogorskih in srbskih nacionalnih borcev. Njegova divizija ki je bila uporabljena večinoma proti muslimanskim samozaščitnim oddelkom v Sandžaku in v Hercegovini je utrpela težke izgube. Kaže, da so sedaj komunisti maščevali nad tem izdajalcem in njegovimi tovariši zaradi tega, ker je del mož, ki jih je brez poprejšnjega vprašanja pripeljal k tolovajem, izkoristil vsako možno priliko, da je lahko pobegnil.

Hvaležnost bosanskega prebivalstva, ki je osvobojeno komunističnega terorja prihaja najprisrčneje do izraza med sedanjimi mohamedanskimi, katoliškimi in pravoslavnimi prazniki. Posebno prisrčno so bili sprejeti nemški oddelki v Tuzli, ki je prišla z izdajstvom oktobra pod komunistično oblast, ki pa je bila pozneje zopet osvobojena. Oblasti, prebivalstvo, ženska društva in nune tamkajšnjega velikega samostana so obdarili poleg hrvaških tudi nemške ranjence v bolnišnicah ter jim s tem izrazili svoje največje priznanje.

Izkrcanje 1917-18 in 1944

Budimpešta, 10. jan. T. Časopis »Uj Magyarsag« se bavi v uvodniku z zahodnoevropsko invazijo ter pri tem primerja razmere iz let 1917 in 1918. List piše, da so takrat čakala ameriško milijonsko armado v Franciji odprta vrata in sigurne luke. Danes bi moral izkrcevalni poskus najprej premagati vse one ovire, ki jih predstavlja atlantski branik. V nasprotju z letom 1918 pričakuje ameriške vsiljivce nemška vojska z nezlomljivo moralo, nemška vojska, katere srce ni kot takrat otrplo zaradi brezupnega položaja in prikrivanja v domovini, temveč je razgreto z neutešljivo žejo po maščevanju. Te nemške armade ne muči mrzlica anarhije, ona žari v strastnem fanatizmu konstruktivne vere v nov družabni red. Ob atlantskem braniku pričakuje po maščevanju kričeča duša milijonov bombardiranih Nemcev one, ki jih ne vodi nikako moralno ali svetovnonazorsko prepričanje, temveč zgolj hladni računi.

Oklepniški poveljnik velikega formata

Polkovnik Adalbert Schulz imenovan za generalnega majorja

Berlin, 10. jan. DNB. Kot je bilo že objavljeno, je Führer kot devetega vojaka nemške vojske odlikoval polkovnika Adalberta Schulza s hrastovimi listi k viteškemu križcu Železnega križa z meči in briljanti. Dne 9. januarja 1944 je sprejel tega zaslužnega nemškega častnika Führer Adolf Hitler, ki ga je imenoval za generalnega majorja. Tako je generalni major Schulz v enem letu napredoval od majorja do generala.

Novi generalni major, ki je bil šele pred nekaj tedni star 40 let, je v neštetih bojih dokazal, da je oklepniški poveljnik velikega formata. Pri Smolensku in Vijazmi, pri Bjelgorodu in pri Žitomiru je često z razmeroma slabimi silami vedno znova izvršil sijajna vojaška dejanja z daljnosežnimi posledicami. Zlasti v bojih zadnjih tednov, za katere je bil odlikovan z briljanti, je bil večkrat poslan iz enega žarišča bitke v drugega ter je neštetokrat porazil sovražno premoč. S tem je dokazal, da združuje podjetnost, trezen preudarek, okretnost in junaško odločnost ter da je vojak z vročim srcem in hladno glavo. Predstavlja klasičen tip oklepniškega poveljnika, poveljnika, kot ga potrebuje to mlado orožje. Ker je oklepništvo v mnogih ozirih naslednik konjenice, se nehote ob misli na hitro napredovanje generala Schulza spomnimo primere z najslavnejšim in najznamenitejšim konjeniškim poveljnikom generalom von Saydlitzom. Visoka odlikovanja generala Schulza za njegova slavna dejanja veljajo obenem tudi nepozabnim uspehom nemškega oklepniškega orožja.

Trdna povezanost med Hrvaško in Nemčijo

Zagreb, 9. jan. T. Ob 13 letnici ustaškega pokreta je imel Poglavnik v petek zvečer na zborovanju, ki se ga je udeležila celotna hrvaška vlada in ves diplomatski zbor, pomemben govor, v katerem je izhajajoč iz namena in cilja ustaškega pokreta, postavil ljudstvo in državo v sredino svojih, vsa dnevna vprašanja obravnavajočih izvajanj. Iz zaključka, da more le državna svoboda zagotoviti napredek kakega naroda, je izšla temeljna misel ustaške ustave — namreč zahteva po ustanovitvi neodvisne Hrvaške. Dejstvo, da je bil dosežen ta cilj, mora navdajati vsakega Hrvata s ponosom, današnji boj pa velja obvarovanju priborjenega uspeha. Svobodo si je mogoče zagotoviti le s trdno organizacijo, z delom in z orožjem.

Nadalje je Poglavnik v svojem govoru ob zagotovitvi s hrvaškim značajem zvezane zvestobe izpovedal svoje bratstvo v orožju z nemškim narodom, s katerim so ustaši tudi ideološko najožje povezani. Ko je Poglavnik z vzvišenim glasom vzkliknil: »Ustaša je vedno pripravljen umreti za hrvaški narod, za hrvaško državo in za zvezo z Nemčijo«, je bil v svojem govoru prekinjen z dolgotrajnim odobravanjem.

Svoj zunanjepolitični program je označil z besedami, da Hrvatje v zgodovini še niso nikdar zahtevali niti pedi tuje zemlje. Zahtevajo pa od prijatelja in sovražnika, da spoštujeta to, kar je hrvaškega.

‚Observer' o poljsko-sovjetskem vprašanju

Stockholm, 10. jan. T. Edini predmet diplomatskih razgovorov tvori sedaj v Londonu po poročilu »Observerja«, nek domnevni sovjetski predlog, ki ga smatrajo kot zadnjo besedo Moskve v poljsko-sovjetskemu vprašanju. Pristojni londonski krogi odbijajo k načrtu vsakršen komentar, čeprav so ga po »Observerjevem« mnenju angleški in ameriški politiki odobrili. Od Sovjetov pa se o njem ne da izvedeti prav nič. Poljaki trdijo, da sploh nimajo pojma o kakem predlogu. Splošno vlada prepričanje, da je treba »Observerjevo« poročilo smatrati za poskusni balon k kompromisu, za enkrat pa je na vsak način še negotovo, ali so ga spustili v zrak zahodni zavezniki ali pa Sovjeti.

Po »Observerjevem« poročilu naj bi Sovjeti predlagali mesto meje iz leta 1939. takozvano Curzonovo črto, ki bi predstavljala korekturo meje iz leta 1939. Poleg tega naj bi dobila Poljska okrožji Grodno in Bialystok in končno kot plačilo za dobro poljsko obnašanje pri pogajanjih še Lwow. Glede ostale vzhodne Poljake pravi poročilo, da je Rusija nepopustljiva. V londonskih krogih ugotavljajo, da stališče poljskih emigrantov v zadnjem tednu ne vzbuja prevelikih nad glede sprejetja tega načrta, ako je res, da so bili ti predlogi izročeni že pred daljšo dobo.

Beograd, 10. jan. T. K nasprotujočim si vestem londonskega poročevalskega urada o nekem domnevnem izkrcanju zaveznikov ob dalmatinski obali, ki deloma priznavajo, deloma zopet zanikajo to početje, pripominja »Novo vreme«, da je to vse skupaj le živčna vojna proti jugovzhodni Evropi. Angleži se pa zelo motijo, ako mislijo, da bodo imeli od takih sredstev kake koristi. Nemška vojska pričakuje vdor z največjim mirom. Nemške čete so na vseh obalah evropske celine pripravljene, da odbijejo vsako podjetje evropskih sovražnikov.

Berite »SVET«

Berlin, 10. jan. DNB. V soboto je ostala slika na težiščih zimske bitke na vzhodu v primeri s prejšnjim dnem bistveno nespremenjena, čeprav so boljševiki na nekaterih odsekah, tako n. pr. v Dnjeprovem loku in pri Vitebsku še ojačili svoje napore. Njihovi ponovni poskusi za prebitje fronte so ostali brez uspeha vkljub velikim uporabljenim količinam ljudi in orožja.

Berlin, 10. jan. DNB. S podporo albanskih nacionalistov je bilo pri trebljenju tolovajev nedavno zajetih 119 Badoglievskih Italijanov. S tem je usoda kaznovala zopet novo skupino teh izdajalcev, ki so v septembru mislili, da se bodo Angleži in Amerikanci v nekaj dneh izkrcali na Balkanu ter da bodo nato v njihovem spremstvu oplenili svojega dosedanjega vdanega in zvestega zaveznika.

Ženeva, 8. jan. T. Po vesteh iz južne Italije je Vezuv znova pričel delovati. Na dveh krajih se razlivajo rdeči tokovi lave v dolino, ki je obrnjena k bojišču.

Stockholm, 8. jan. T. List komunistov v Sovjetski zvezi »Volno Poljska« napada po moskovski vesti švedskega lista »Nia Dagligt Allehanda« najostreje poljsko emigrantsko vlado v Londonu, češ da se je izgubila v »slepi ulici«.

Sardinci se upirajo okupatorjem

Rim, 10. jan. T. Tudi na otoku Sardiniji se opaža vedno močnejši odpor prebivalstva proti angleškoameriškim posadkam in to tako v mestih, kot v oddaljenih gorskih vaseh.

Kakor poroča rimski radio, se navzlic od zasedbenih oblasti zagroženim represalijam množe v mestih sabotažna dejanja, medtem ko na samotnih poteh sardinskih gozdov prebivalstvo vedno znova napada prevozne kolone in premike sovražnih čet. Tako so oboroženi domoljubi napadli v bližini Sassarija nek angleški oddelek na pohodu. Nastala je srdita bitka v kateri sta bila ubita dva angleška častnika ter 5 angleških vojakov.

Nov teroristični napad na Lucco in San Remo

Rim, 9. jan. DNB. Znano kopališče San Remo ob italijanski rivieri ter zaradi svoje tisočletne zgodovine in zaradi izbranih umetnin znamenito toskansko mesto Lucca sta bila v soboto zvečer žrtev angloameriškega letalstva. Zlasti v Lucci so bile uničene nenadomestljive umetnine. Civilno prebivalstvo je imelo v obeh krajih težke izgube.

Bratranec Stalin

Rim, 9. jan. T. Izdajalec Viktor Emanuel si je dovolil novo pobalinstvo. »Tribuna« poroča, da je podelil Stalinu najvišje odlikovanje bivše italijanske monarhije, red. sv. Anunciate. Interesantno je, da je po pravilih Anunciatinega reda postal sedaj krvnik Stalin bratranec Viktorja Emanuela. Pač lepo sorodstvo!

Portugalska odločno odklanja komunizem

Lizbona, 9. jan. T. Publicist Antonio Eca de Queiroz opozarja v »Vozu« na zločine komunistov v Španiji, ki so takrat na Portugalskem vzbudili valove ogorčenja. Novinar pravi, da smatra za svojo dolžnost, vedno znova opozarjati na grozovita zločinstva, ki so jih zagrešili komunisti. In to, kar se je takrat zgodilo v Španiji, bi se lahko vsak čas ponovilo na Portugalskem. »Rad bi,« pravi dobesedno, »portugalsko zavest ohranil budno ter vedno z brutalno nazornostjo opozarjal, kaj bi se lahko ponovilo na vsakem delu sveta, zlasti v prvih dneh anarhističnega preobrata«. Končno poziva pisatelj Portugalce, naj se komunizmu povsod upirajo.

Kratka poročila

Vigo, 8. jan. T. Argentinska vlada je izdala uredbo, s katero proglaša vse propagandno delovanje tiska za javno važno zadevo. Vse organizacije, ki se bavijo z novinarstvom, morajo biti v 30. dneh vpisane v tiskovnem registru. Objaviti morajo svoj proračun ter dokazati, od kod izhajajo njihova finančna sredstva. Uredba prepoveduje objavo poročil, ki so v nasprotju s splošnimi državnimi koristmi. Vsi uvodniki in posebni članki morajo biti podpisani z imenom avtorja.

Stockholm, 10. jan. T. Ameriško vojno ministrstvo je objavilo, da je bil generalni major Walter Bedell Smith imenovan za generalnega šefa Eisenhowerjevih čet. Do nedavno je bil Smith šef generalnega štaba angloameriških čet v Sredozemlju.

Stockholm, 10. jan. T. Bivši litvanski predsednik Smetona je v nedeljo umrl v Clevelandu (USA) po požaru, ki je uničil njegovo stanovanje.

Istambul, 10. jan. T. List »Vatan« polemizira proti angleškemu imperiju. Angleško ustavo označuje za zastarelo ter pravi, da bo morala Anglija pustiti svoje imperialistične misli.

Vigo, 10. jan. T. V Braziliji vlada epidemija influence, ki se širi posebno v Rio de Janeiru.

Madrid, 9. jan. T. Znani severnoameriški multimilijonar William Vanderbild je v petek zvečer umrl v New Yorku v starosti 65 let.

Stockholm, 9. jan. T. Britansko letalsko ministrstvo objavlja, da je bil »z odobritvijo predsednika Združenih držav« imenovan zračni maršal sir John Slessor za namestnika generala Eakerja, vrhovnega poveljnika angloameriškega letalstva v Sredozemlju.

Vichy, 9. jan. T. Informacijski in propagandni minister Henriot je v radijskem govoru protestiral proti pisanju švicarskih listov »La Suisse« in »Gazette de Lausanne«, ki proslavljata teroristični pokret v Franciji in disidentsko politiko v Alžiru. Izjavil je, da si francoska vlada ne bo iskala nasvetov ne v Lausanni, ne v Ženevi, Londonu, Alžiru in ne v Moskvi. Francozi bodo sodelovali z maršalom. Teroristi pa so s svojimi dejanji dokazali, da niso nič drugega kot običajni tolovaji.

Budimpešta, 9. jan. T. MTI javlja javlja, da se bo zunanjepolitični odbor obeh zbornic madžarskega parlamenta sestal v četrtek na sejo, na kateri bo podal zunanji minister Ghyczy poročilo o zunanjepolitičnem položaju.

Amsterdam, 9. jan. T. Po Reuterjevi vesti so sovjetskoruski krogi v Londonu v nedeljo zjutraj imenovali vest o sovjetskih predlogih za kompromisno rešitev mej s Poljsko kot »čisti nesmisel«. V poljskih krogih, pravi poročilo dalje, tudi ne vedo ničesar o kakem takem predlogu.

Naročajte roman »Ivanhoe«!

Igra s krvjo

O značaju enega dela našega malomeščanstva v podeželju ter tako imenovane vaške gospode je bilo prelito že mnogo črnila, a zdi se, da je bil uspeh bolj pičlega obsega. Znano je, da je našla komunistična revolucija v teh slojih najvěč opore v svojem prevratnem delovanju. Podeželsko malomeščanstvo in vaška jara gospoda sta bila že v preteklosti tisti element, ki je bil najbolj dovtopen razkrojevalnim in tujim, protiljudskim vplivom. Po eni strani je to znamenje, da delo pozitivnih sil ni bilo dovolj resno usmerjeno v ta del slovenskega narodnega telesa, po drugi strani pa se nam prav odtod razodeva premajhna organiziranost zdravih kmečkih množic, ki niso znale zatreti zla v svoji sredini ob prvem začetku, v njegovi koreninі. Tako je našla komunistična revolucija svoja plodna tla tudi na deželi, ki je bila sicer vedno tako zdrava in pravilno zasidrana v slovenski narodni tradiciji.

Značilen je brezmejni moralni cinizem s katerim se je ta podeželski element vrgel v objem najbolj radikalnim načinom komunističnega izživljanja. Razna vaška gospoda je kar razvratno tekmovala, kako bi se čimbolj odlikovala po svoji vnemi v trebljenju »belogardističnih izdajalcev«. Ni je bilo niti sram in strah na veliki zvon izobešati svojo pripadnost h komunizmu in se javno bahati s svojimi zločini. A še bolj značilno je to: če je komunistična oblast v njih kraju propadla, so se ti elementi znali ob vsem svojem zločinstvu narediti nedolžne in čiste, kakor da se ni nič zgodilo, kakor da o komunizmu ničesar ne vedo. Ljudje, ki so bili vajeni videti v njih najbolj glavne in kričave zagovornike razbojništva ter nenasitnega prelivanja krvi, strme ob tej hinavščini brez primere. Zločinci pa se jim smejejo v obraz in tajno pripravljajo nova zločinstva, bodisi da se nahajajo v domači vasi, bodisi da so se pod silo razmer zatekli na varno. Mogli bi navesti mnogo primerov, ki naravnost bodejo v oči zaradi svoje ironije, a prostor nam ne dopušča. Omenjamo samo primer iz nekega kraja.

Vsi se še spominjamo Pepe in Angele, dveh dobro znanih in proslulih komunistk, ki sta se že od prvih začetkov udejstvovali pri komunističnih tolpah, in o katerih smo večkrat pisali v našem listu. Angela se je odlikovala po svojem neukročenem fanatizmu. Skupaj s svojo sestro Pepo je imela po raznih krajih govore, kjer je navduševala ljudi za komunizem, kakor nekaka slovenska »La Pasionaria«. Bila je tako nečloveška, da je razpisala nagrado 5000 lir za tistega, ki bi ubil njenega brata. Soudeležena je bila pri umoru znane slovenske družine in je bila zaradi svojih zločinov od italijanskega vojnega sodišča obsojena na smrt. Kazen se ji je nato omilila na dosmrtno ječo. A glej, po kapitulaciji savojske Italije se dična Angelca cinično sprehaja na svobodi, vsa čista, ko jutranja rosa, nedolžna ko lilijin cvet, v posmeh vsem beguncem-trpinom iz njenih krajev, ki poznajo njena zločinstva in se zgražajo v nemoči, ko vidijo vase uprt njen škodoželjni zasmeh! Bog varuj, da bi tej prosluli komunistki sedaj kdo kaj očital! Ali da bi celo zahteval pravično kazen za prelito kri! Ta bi storil najbolj nečastno dejanje, ta bi bil »izdajalec«!

Nič manj ne zaudarja primer izprijenega in pokvarjenega vaškega trgovca — znanega L. Jožeta od ravno tam. Ta človek je bil skupno z učiteljem-komunistom glavni komunistični delavec v tamošnjem kraju. Njemu ljudsko mnenje pripisuje zasnovo umora načelnika preprebranjevalnega urada v istem kraju, Ivana Ž., ki so ga komunisti takoj ob prihodu v kraj v maju 1942 ubili. Poleg funkcije idejnega vodje je opravljal tudi delo glavnega tajnika OF in bil glavni liferant za komunistične borce. Za časa »komunistične republike« je bil vodilni terenski delavec. In zdaj? Zaprt? Kaj še! Prosto in svobodno živi; potuhnil se je kot popolnoma neprizadet in nedolžen človek, čeprav se ga še drži kri umorjenih Slovencev. Poznamo dobro vlogo terenskih delavcev pri komunističnih likvidacijah in vemo, kaj trdimo! Enako kakor oni L., je sedaj tudi žena poslušega komunista učitelja in podpihovalca, učiteljica Eva na prostem, čeprav je bila doma glavna priganjalka za komuniste, na prostem, kakor tudi njen pajdaš, dobro znani elektromonter KDE ravnotam, znani komunistični kurir in pomagač šofer Alojz, dalje komunistični terenec Frane ter znana dijakinja, komunistična kurirka.

Tako zdaj ti komunistični terenci po »težkem« in »napornem« delu, potem ko so poslali v smrt toliko naših ljudi, uživajo blagodejni oddih med nami, se obiskujejo, se zabavajo in kujejo načrte za nove podvige. Zbirajo okrog sebe znance, navezujejo stike, rušijo domobranstvo in se posmehujejo, češ, kdo mi kaj more.

Vsi tisti, ki so pred komunisti pribežali z dežele na varno, bi nam sami mogli povedati, da primer tega kraja ni osamljen. Tako mrgoli na svobodi mnogo izprijene komunistične malomeščanske in vaške gospode, ki se obnaša ošabno in nezaslišano predrzno, čeprav se je še drži kri nedolžnih žrtev, vpije o svoji neprizadetosti, obenem pa rovari proti domobranstvu in vrši komunistično propagando. Hic Rhodus, hic salta! Tu je točka, na katero bo treba udariti z vso silo, brez teh ali onih predsodkov. Zdi se, da smo se še kljub vsemu le premalo ovedeli neizprosne borbe. S šivanko ne moreš iti proti sulici, ne moreš dohiteti motornega vozila z volovsko vprego. Proti obsežni in globoki komunistični celični organizaciji bo uspel samo obsežen, globok, hiter in znanstveno proučen odpor. v.

Lastniki hiš, uredite podstrešja! Tla podstrešja, če so lesena, je treba pokriti s tricentimetrsko plastjo peska ali z zelo finim gruščem. V kotih pa morajo biti nakupičeni kupi peska in pripravljena voda v primernih posodah.

Organizacija »Rdeče pomoči« se razkriva

Seznam članov komunistične stranke in njenih simpatizerjev, ki dobivajo mesečno podporo kot odškodnino za svoje prepričanje — Tu ima »idealizem« komunistov svoje korenine

Ljubljana, 5. januarja.

Od kod idealizem komunističnih borcev? Tako se sprašujejo mnogi nepoučeni in nevedni. Mislijo, da je to idealizem tiste vrste, kakor ga imajo narodni junaki ali pa verski mučeniki. Ozadje je drugačno. Komunist se ne bo boril za čiste ideale, temveč za materialne cilje, saj je njegov svetovni nazor materialističen.

Da dokažemo, kam je šel in kam še gre ves tisti denar, ki so ga komunistični agenti pobirali po ljubljanskih podjetjih in trgovinah za OF, prinašamo spodaj seznam komunističnih podpirancev, ki so dobivali ali še dobivajo od komunistične stranke mesečne podpore.

Kot je videti, so prizadeti večinoma iz delavskega ali drugega nižjega sloja. Prinesli smo za enkrat seznam samo iz Zelene jame in okolice. Ime v oklepaju pomeni očetovo ime, številka za imeni višino mesečne dotacije, kratica P. in S. pomeni »partijec« oziroma »simpatizer«.

Pripominjamo, da ni izključeno, da je na tem imeniku tudi kakšno ime, ki iz tega ali onega ozira morda ni prizadeto. Morda... Seznam pa je avtentičen in so ga še do nedavnega uporabljali komunisti za izplačevanje podpor svojim članom in pristašem.

Iz tega seznama je tudi razvidno, da komunistična »Rdeča pomoč« podpira le člane svoje stranke in kvečjemu najožje simpatizerje. O »Rdeči pomoči« in njeni važnosti smo že pisali. Ta organizacija ima nalogo reševati komunistične ljudi iz zaporov ter gmotno skrbeti za člane komunistične stranke. Njen sestav je zelo tajno prepleten in sega marsikam, kjer človek ne bi mislil. Sedaj se tudi te mreže odkrivajo.

Vsi oni petičniki, ki so dajali denar za OF, si morejo v naslednjem seznamu ogledati, komu se je izplačeval ta denar. Razvidno je, da so ga dobivali sami partijci, tu pa tam le kakšen simpatizer.

ZELENA JAMA.

1. Okretič Zj., 400, Koroščeva 30, (p.), kamnosek.
2. Burkeljca M., 200, Bernekerjeva 48, (p.), delavec.
3. Ovsenjak F. (Štefan), Ljubljanska 3, (p.), tov. delavec.
4. Martinčič, J-ž, 100, Ljubljanska 3, (p.),
5. Martinčič M., Ljubljanska 55, (p.).
6. Rupnik Iv., 200, Ljubljanska 19, (p.), delavec.
7. Kamnikar Draga, 250, Ljubljanska 55, (p.), ključ
8. Dobrota (Stanko), 200, Bavdkova 2, (s.), delavec.
9. Furlan, 100, Tovarniška 36, (p.), čevlj.
10. Hostnik ?, 150, Bezenškova, (p.), čevlj.
11. Polich, 150, Koroščeva 1, (s.), tapet.
12. Erbežnik M., 150, Koroščeva 8, (p.).
13. Vojskobojnik S., 100, Bernekerjeva 25, (p.).
14. Zagar M. (Andrej), 200, Tovarniška 1, (p.), ključav.
15. Jamšek (Jože), 350, (p.), delavec.
16. Pavlič D. (Matija), 250, Ljubljanska 55, (p.).
17. Radenkovič R., 200, Šmartinska 21, (p.), nared.
18. Tomažič Iv. (Franc), (s.), trg. pom.
19. Okretič Dan (pri Vojskobojnik).
20. Lindič, 250, Ljubljanska 55, (s.), čevlj.
21. Troha, 100, Tovarniška 20, (p.).
22. Pirc (100), 200, Ljubljanska, (p.), delavec.
23. Ogrin, 150, Pohlinova 1.
    Ročanc Otilija, 100, Bezenškova.
    Šmon, 100, Bernekerjeva, trafika.

Skupaj 4500

M. 1. Kralj Al. (Franc), 250, Pokopališka 5/I, (p.), sodar.
2. Oblak Am (Rajko), 400, Pokopališka 5/II, (p.)., šofer.
3. Dečman (Frid.), 300, Ciglarjeva 48/V, (p.), delavec.
4. Polc Cirila (Niko), 150, Predovičeva 42, (p.), ključ. pom.
5. Rener Mar. (Anton), 100, Ciglarjeva 29/I, (p.), kotlar.
6. Zakrajšek (Viki), 150, Šušteršičeva 15, (s.).
7. Kušlan Fr. (Franc), 250, Šušteršičeva 15, (p.), krojač.
8. Majer Leopold (Viljem), 150, Zaloška 83, (p.), mizar.
9. Toni Vera (Franc), 100, Šušteršičeva 15, (p.), mest. del.
10. Pirjevec (Anton), 250, Ciglarjeva 47, (p.), tehn. urad.
11. Babnik Mar. (Anton), 200, 250, Predovičeva 16/V, (p.), tov. delavec.
12. Tekavec K. (Karel), 150, Predovičeva 18, (p.), delavec.
13. Pokovec M. (Ivan), 50—100, 250, Zaloška 8<, (p.), ključ.
14. Mozetič (Ivan), 200, Pokopališka 14, (p.), mizar.
15. Kregar Fer. (Avgust), 150, Zaloška 153, (p.)
16. Terkaj M. (Franc), 200, Zaloška 178, (p.), delavec.
17. Perdan M., 150, Predovičeva 30, (p.), delavec.
18. Burgar M., 150, Ciglarjeva 30, (s.)

Skupaj 3650

Puglj. 26

K. 1. Svoršak, 200, Ob Ljubljanici, (p.), mest. usluž.
2. Tivodar (Alojz), 250, Ob Ljubljanici, (p.), zidar.
3. Kosar (Franc) — (300), 400, Ob Ljubljanici, (p.), delavec.
4. Smrdelj (155), 150, Malejeva 23, (p.), mest. usluž.
5. Učakar Ter. (Ignac), 200, Zadružna 8, (s.), sluga.
6. Židan Am. (Franc), 350, Povšetova 100, (p.), mest. usluž.
7. Kovač F. (Malejeva), 200, (p.), štud.
8. Golob, 150, Šturm., (p.), delavec.
9. Burger (Adolf), 150, Okiškega 20, (p.), torbar.
10. Hlebš, 150, Zadružna, (p.), trgovec.

Skupaj 2200

1. Hermel, 250.
2. Puterle, 100, Malejeva 3.

N. V. Hafner M., 250, Vodmatska 17, (p.), mest. usluž.
Škrjanc Fr. (200), 300, Vodmatska 4, (p.), potnik.
Štibelj, 200, Društvena 2, (p.), potnik. (Turner) 50, 700

St. V. Kermelj, 150, Bohoričeva 18, (p.), mehanik.
Jože, 150, (s.), študent.
Peršin (260), 300, Zalokarjeva, (p.), Jelnikar, 250, Ravnik, (p.), mizar.

Skupaj 850

J. 1. Brezar Roz. (Jože), 300, Jarše 37, (p.), klepar.
2. Grandovec, 200, Šmartinska 181, (p.), klepar.
3. Krašnja M. (Erik), 300, Jarše 53, (p.), mest. del.
4. Novak Fr. (Matevž), 250, Jarše 24, (p.), zidar.
5. Kosec M. (Ladislav), 300, Jarše 37, (p.), kmet.
6. Kastner M. (Franc), 200, Jarše 64, (p.), vratar.
7. Kordin Anton (sin Jože), 150, Jarše 26, (p.) (v), torbar.
8. Zajc Stane, 150.
9. Vambergar, 200.
10. Polak, 200, (p.).
11. Fon M., 200. Kodrova 11, (p.), zidar.
12. Smuk And., 200, Jarše 79, (p.), zidar.
    Novak Angela, 650
    Novak Marta, 100, Kleče 68, (s.).

Skupaj 2650

Miha, Gmajna 17.
Nograšek, 100. Na Gmajni 14.
Fuž. 3.

1. Strojan, 300, Hradeckega 82, (p.), mitničar.
2. Škrabar, 300, Litijska 11, (p.), del. piv.
3. Jovan, 100, Litijska 50, (s.).
4. Červan, 100, Litijska 50, (p.)
5. Zupančič, 75, Sp. Hrušica 40, vd. vpok.
6. Slabanja, 75, Sp. Hrušica, (p.)
7. Cerljan (Lovenc), 100, Fužine 19, (p.)
8. Novak (Jože), 100, Fužine 3, (p.), delavec.
9. Pavčič (Mirko), 100, Fužine 5, (p.), delavec.
10. Bolte (Metod), 100, Fužine 7, (p.), parketar
11. Sribrič (Maks) — 50, 100, Fužine 3, (p.), delavec.
12. Kerner Fr. (Oskar) 50, 150, Na Gmajni 17, (p.).
13. Kefer A. (Alojz), 150, Zg. Hrušica 26, (p.), delavec.
14. Škrl, 200, Fužine 2, (p.), delavec.
15. Smrekar A., 350, Fužine 2, (p.), del. tov.
16. Zaletel, 200, Fužine, čevljar.
17. Gregorič J., 150, Sp. Hrušica, (P).

* * *

Seznam komunističnih podpirancev je spet ponovno potrdilo, kdo sestavlja hrbtenico in glavno udarno silo komunistične stranke. Ne morda »buržujski« elementi, čeprav so včasih ti najbolj kričavi in često tudi najbolj v ospredju, temveč komunisti iz delavskih slojev, ki odločajo v celičnem sestavu komunistične stranke in izvajajo pravo diktaturo nad OF. Ves strankin aparat je v ogromni večini sestavljen iz delavskega sloja. O vlogi proletariata navajamo kot potrdilo pisanje komunističnega glasila »Delo« (maj 1942): »Če so bile vse do razmaha slovenske osvobodilne borbe na krmilu slovenske narodne usode ekonomsko vladajoči razredi, namreč veleposestvo in kapital, **tedaj je današnji politični hegemon (diktator) slovenskega naroda — proletariat Slovenije...** Temeljno silo revolucionarnega razvoja slovenske narodne osvobodilne borbe tvorijo proletariat s svojo avantgardo KPS in slovenske ljudske množice... **Bistvena karakteristika osvobodilne vojne slovenskega naroda je, da se razvija pod hegemonijo (diktaturo) proletarijata.«**

To je ponoven opomin vsem tistim posedujočim posameznikom ali skupinam, ki morda še podpirajo stremljenja komunistične stranke in njene OF.

—11—

Velik poraz komunistov pri Žireh

Logatec, 10. januarja.

V nedeljskem »Slovencu« smo brali poročilo, da je v bitki med Nemci in domobranci na eni strani ter med Vojkovo komunistično brigado pri Žireh padlo 15 komunistov, ujetih pa je bilo 6. Toda sedaj smo v posesti točnejših informacij, ki pričajo, da je bil poraz komunistov naravnost velik. Komunističnih mrličev so po končani bitki našteli 111. Zaplenjeno je bilo veliko orožja, med tem več strojnic in mnogo pušk.

To je zdaj že drugi poraz, ki so ga komunisti doživeli v okolici Logatca. Pri prvem je bil uničen cel bataljon, pri drugem pa izgube komunistov niso nič manjše.

Dolenjska v boju proti komunizmu

Nad Golem pri Krimu so nemške čete obkolile skupino komunistov. V borbi je padlo nad 150 komunistov, 7 pa so jih ujeli in zaprli na Igu. Ti ujetniki so pripovedovali, da so jih komunisti sami slekli in razorožili ter jih zapodili proti napadajočim nemškim četam kot nezanesljive. Res je bil eden brez čevljev, dva pa brez zgornje obleke.

Turjaški grad nudi žalostno lice. Grad, ki je bil nekoč najznamenitejši na Dolenjskem, je skoraj popolnoma razdejan. Streha je bila že ob oblegaju v septembru 1943 razbita, strope je razdejal požar in so se zrušili do obokanih kleti, ki jih namaka voda od snega in dežja. Grajska kapela, ki je včasih služila za župno cerkev je podrta z zakristijo vred. Gospodarsko poslopje na marofu je požgano, stanovanjske hiše deloma porušene, deloma požgane. Ljudstvo je obubožano in se je v svojem naziranju precej spremenilo. Zdaj vidi kaj ima od porušenega gradu, kjer so včasih ljudje kot delavci dobro zaslužili.

Kostanjevica. Življenje v Kostanjevici se je za silo uredilo. Dnevno imamo stalno zvezo z Novim mestom V najbližji okolici Kostanjevice se sedaj komunistične banditske patrole ne pojavljajo, pač pa je večja skupina komunistov blizu vasi Ržišče. Razmere med komunisti so zelo slabe. V Kostanjevico sta se zatekla dva prisilna mobiliziranca in izjavila, da so zlasti zdravstvene razmere obupne. Tako sta na lastne oči videla, kako je komunistična bolničarka obvezovala ranjenega komunista: na prestreljeno roko je vlivala žganje iz vojaške čutarice, nakar je iskala obvezo. Zaman so gledali po policah in po predalih po kakem prtu ali rjuhi. Končno so v postelji našli stare hlače, vse oškropljene z modro galico in s temi cunjami je komunistka povila ranjenca.

Bela krajina. V Gradacu so komunisti ubili župana Pluta Ivana, ki je imel izredne gospodarske zasluge za vso Belo krajino. Prav tam je končal svoje življenje znani komunist Cerjanc, ki je teroriziral Gradac in okolico. V Črnomlju je v zaporih strahoval naše ljudi. Tako je na primer metliškemu prošto zagotovil, da ga ne bo spustil iz ječe, pa če bi vsi to zahtevali. Ob enih ponoči je navadno na slepo streljal v jetniške celice. Ljudi, ki so se na mitingih pritoževali zoper komunističen raj, je včasih tolažil, včasih pa strahoval.

Na Radovici so komunisti zažgali župnišče in pa gospodarsko poslo je pri Metelkoviču. Pri gašenju Metelkoviceve šupe je zgorel Bajuk Jože, po domače Pečaver iz Bojanje vasi 25. Dušno pastirstvo vrši sedaj Šparl Avgust, duhovnik, ki je prišel iz Vivodine. Iz Kočevja sta ušla komunistom neki Kočevar, mizarjev sin iz Metlike ter njegov tovariš iz Radovice. Naveličala sta se gozdnega življenja in hotela domov. Toda na begu so ju terenci ujeli in ju odpeljali neznano kam.

Novice iz metliškega okraja.

Smrt je pričela svoje delo sedaj tudi med starimi ljudmi. V oktobru je umrl na Krašnjem vrhu **Cesar Matija,** tretjerednik, mož, ki je obilno družino vzgojil v krščanskem duhu. Vse udarce življenja je vdano prenašal. Komunisti so mu ubili na Sošicah sina **Martina.** Naj počiva v miru! Na Radovici je umrl Slobodnik Matija, priznan vinogradnik; v svojem življenju je veliko hodil po svetu. Znal je perfektno angleški. Bil je znan original, ki je z zdravim humorjem svojo okolico takoj spravil v veselo razpoloženje. Zet mu je umrl v internaciji, sedaj ni moškega pri hiši, ki bi skrbel za osirotele otroke. Na Lokvici je smrt pobrala Martina Pluta. V mladih letih je bil vnet javen delavec.

»Ne vem, kaj je OF«

Lubljana, 10. jan.

Ujeti član vrhovnega plenuma OF Škerl sedaj pri zaslišanju izjavlja, da nič ne ve, kaj je to OF, da si ni niti oddaleč mogel misliti, kaj se za njo skriva. Imel jo je za odrešilno narodno gibanje, zato se ji je priključil. Seveda je tako govorjenje člana plenuma OF le izgovor v sili. Kako more kdo zavzemati tako vodilno mesto, ne da bi vedel, kakšna stremljenja podpira? O Škerlu pa so še znane njegove izjave, ki potrjujejo, da je zavestno delal za komunizem. Izjavljal je, ko je bil še na svobodi, da je bil že v prejšnjih časih pristaš komunizma. Dejal je, da bi ga težko kaj bolj veselilo, kot to, da bi Angleži in Amerikanci bombardirali Vatikan in pobili papeža. O nekaterih ljudeh, ki so jih komunisti na Primorskem pobili, je pravil, da bi ostali pri življenju, ko ne bi on dal privoljenja za njihov umor. Kje in kdaj je to govoril, to sam dobro ve. Mi tudi.

Zdaj, ko je prišel v roke pravice, pa je pripravljen zatajiti in je že zatajil svoje komunistično prepričanje. Poznamo take izjave, kot jih daje zdaj Škerl. Tako je tudi Dušan Sernec izjavljal pod častno besedo, da obsoja komunistično ravarjenje, pa je bil istočasno član plenuma OF.

Tako je Anton Kržišnik, krvavi sodnik v Kočevskem procesu, zatrjeval, da je zmeraj obsojal vsako ilegalno delo in se je zanimal le za svoje poklicno delo in svoje študije, obljubljal, da bo ostal tudi za naprej tako priden, kot je bil doslej. Toda ta dva sta imela srečo, da sta mogla podajati svečane izjave, še preden se je njuno delo razkrinkalo in jima je še marsikdo verjel. Škerl pa je že pokazal svoje karte in bo zato njegova narejena nevednost in spokornost brez učinka.

Kdo ne ve, da imajo komunisti naročeno, naj lažejo, kadar jim to koristi. In tega naročila se zvesto drže. Še vsak, ki je bil prijet se je izgovarjal z nevednostjo ali s tem, da se nikoli za politiko ni zanimal. Njihovi zagovori so postali že šablonski in jim noben pameten človek ne more več nasesti. Tem manj moremo zato verjeti Škerlu, da je bil res tako neznansko naiven, kot pripoveduje.

Sicer pa France Škerl menda ni pozabil na svoj vojaško-politični članek, ki ga je priobčil v »Slovenskem poročevalcu« dne 2. oktobra 1943 pod naslovom »Postojanke belogardistov so usahnile«? Članek dovolj jasno razodeva, ali je bil pisec o »OF« poučen ali ne.

Poziv delavcem na delo pri spravljanju snega. Ljubljansko mestno poglavarstvo poziva vse delavce, ki bi bili voljni prevzeti delo pri spravljanju snega, da se prijavijo Pokrajinskemu namestitvenemu uradu, nato pa se, kadar pade sneg, s prijavo javijo mestnemu cestnemu nadzorstvu na Ambroževem trgu št. 7. Delo se prične ob 7 zjutraj.

Poziv voznikom za odvažanje snega. Ljubljansko mestno poglavarstvo poziva voznike, ki so letošnjo zimo pripravljeni odvažati sneg, naj se javijo tiste dni, ko zapade sneg, ob 7 zjutraj na Ambroževem trgu 7 pred pisarno mestnega cestnega nadzorstva. Na delo naj se javijo tudi vozniki iz daljne mestne okolice, zaradi ureditve potrebnih formalnosti, naj se pa že prej sami ali po zastopniku prijavijo mestnemu cestnemu nadzorstvu.

Božična poslanica svetega očeta

Na božični dan ob 12.15 je sveti oče Pij XII. preko vatikanskega radia poslal vsem narodom po svetu svojo očetovsko besedo in v njej razložil vrhovna katoliška načela, ki jih mora v sedanjih vojnih časih imeti pred očmi vsak vernik in še posebej vsak narod. V našem listu bomo prinesli njegov govor v celoti.

Božič v vojni

Že petič, dragi sinovi in drage hčerke, se velika krščanska družina pripravlja na slavje veličastnega praznika miru in ljubezni, ki odrešuje in bratsko povezuje, v težkem ozračju smrti in sovraštva. Tudi to leto čuti in okuša grenkobo ter strahote nepomirljivega nasprotja med prijetnim betlehemskim oznanilom ter med kruto borbo, ki v njej krvavi človeštvo.

Žalostna so bila pretekla leta, ki jih je vznemirjalo strašno rožljanje orožja. V to rožljanje so zadoneli božični zvonovi, krepili duhove, budili in gojili plabo upanje, dvigali vroče in silno vzdihovanje po miru.

Na vso nesrečo pa mora svet še vedno gledati okrog sebe z grozo borbo in ruševine. Borba postaja od dne do dne bolj obsežna in bolj kruta, in svet izgublja svoje upanje ter ob hladnem in trdem dejanstvu izgublja najbolj vroče upanje.

Danes vidimo, da se je borba izrodila v tisto obliko vojne, ki izključuje vsak obzir in vsako mejo, v nekako apokaliptično obliko, ki jo je povzročila družba, v kateri spremlja vedno rastoči napredek tehnike vedno globlji propad duha in nravnosti; oblika vojne, ki gre brez prestanka svojo strašno pot in prinaša tako klanje, da morejo pred njim zbledeti tudi najbolj krvava in strašna poglavja iz preteklih dob. Z grozo morajo biti narodi priče novemu in neizmernemu izpopolnjenju uničevalnih sredstev, ter istočasno priče notranjega razkroja, ki gre svojo pot od padca moralne zavesti vedno bolj proti pomanjkanju vsakega človečanskega čuta ter nasproti taki potemnitvi pameti in duha, da se uresničujejo besede Modrosti »Vsi so bili povezani z isto verigo teme« (Mod 17, 17).

Sredi te temne noči sveti vernikom luč betlehemske zvezde, ki mu kaže in razsvetljuje pot do Tistega, ki smo od Njegove polnosti, milosti in resnice vsi prejeli (Jan 1, 16), pot do Odrešenika, ki je s svojim prihodom na svet postal pravi Knez miru, naš mir; »On je namreč naš mir« (Ef 2, 14).

Samo Kristus more oddaljiti duha zla in greha, ki si je podvrgel človeštvo v tiransko in sramotno robstvo in jo zasužnil takim mislim in taki volji, ki jih vlada in nagiba nenasitljiv in brezmejen pohlep po dobrinah.

Samo Kristus, ki nas je odrešil žalostne sužnosti greha, more učiti in pripraviti pot tisti plemeniti in disciplinirani svobodi, ki jo podpira resnična pravičnost in moralna odgovornost.

Samo Kristus, »ki na njegovih ramenih sloni gospodstvo« (prim. Iz 9, 6), more s svojo vsemogočno pomočjo dvigniti in privesti človeški rod iz nezaslišanih stisk, ki ga mučijo v tem življenju, ter ga napotiti k sreči.

Kristjan, ki se hrani in živi iz Kristusove vere, prinaša v prepričanju, da je edino On pot, resnica in življenje, svoj delež trpljenja in svetovnih nesreč k jaslicam božjega Sina ter najde pred novorojenim Detetom tolažbo in oporo, ki ju svet ne pozna, in ki mu dajeta pogum in moč, da kljubuje neustrašen, da ne kloni in ne odpade sredi najtežjih preizkušenj. (Dalje.)

Velik uspeh »Trubadurja« v Operi

Ljubljana, 10. januarja.

Včeraj popoldne je bila v Operi letošnja premiera Verdijeve opere »Trubadur«. Za predstavo, ki bi morala biti že v četrtek, je med našim občinstvom vladalo zelo veliko zanimanje in je bila včerajšnja predstava že dolgo poprej razprodana.

Predstave, ki je zavzela slovesen značaj, so se udeležili prezident general Leon **Rupnik** z gospo soprogo, zastopniki nemške vojske, v ostalih ložah pa smo opazili druge vodilne zastopnike našega javnega življenja.

Glavno vlogo je tokrat kot gost pel g. Franci iz zagrebške opere. Gost je bil tokrat glasovno indisponiran, vendar so ga njegovi ljubljanski prijatelji toplo in prisrčno pozdravljali. Želo velik uspeh pa sta želi nosilki glavnih ženskih vlog Valerija **Heybalova** in zlasti **Golobova**, v vlogi grofa Lune pa je zopet izkazal vso svojo kvaliteto g. **Janko**. Glavni solisti so želi aplavz tudi ob odprtem odru.

Predstavo je vodil zopet dirigent dr. Danilo **Švara**. Njega je občinstvo pred začetkom predstave same lepo pozdravilo. Med odmori je bilo mnogo cvetja, nosilci glavnih vlog pa so prejeli lepe šopke, ovite z našimi slovenskimi trobojnicami.

Strokovno poročilo o predstavi pa sledi.

Kaj pa upokojenci Pokojninskega zavoda?

Upokojenci Pokojninskega zavoda niso bili deležni vojnih in božičnih družinskih doklad v smislu odredb prezidenta g. L. Rupnika

Prejeli smo s prošnjo za objavo:

O pravem času pred Božičem je prezident, div. general g. Rupnik izdal odlok, da se vsem družinskim očetom za Božič oziroma še pred njim izplača izredna enkratna družinska doklada v višini 43% od celoletne. Iste dni je prezident, general g. Rupnik odredil tudi, da se vsem državnim in javnim uslužbencem in upokojencem povišajo plače oziroma pokojnine s posebno vojno doklado za okoli 30% kar so vse prizadete ustanove takoj tudi izvršile. Zasebnim in zlasti trgovskim nameščencem so podjetja prav tako morala izplačati posebno božičnico v obliki trinajste ali poltrinajste plače. Pri tej akciji niso bili pozabljeni, kar se je sicer rado zgodilo niti gostinski nameščenci.

Ker je bil v prezidentovih odredbah glede izredne božične družinske in stalne vojne doklade izrecno omenjen Zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani, smo upokojenci in rentniki Pokojninskega zavoda upravičeno smatrali, da se vse to nanaša tudi nanj kot soroden, pa mnogo bogatejši zavod, in da bo tudi le-ta upošteval odredbe prezidenta, generala g. Rupnika ter nam izplačal izredno božično družinsko ter redno vojno doklado. Naše pričakovanje pa se ni izpolnilo in Pokojninski zavod v Ljubljani do danes ni še ničesar ukrenil ne za izplačilo izredne božične družinske, še manj pa za izolačevanje trajne vojne doklade v višini 30% od dosedanjih prejemkov svojih itak najbolj bednih upokojencev in rentnikov. Pokojninski zavod bo morda postregel z odgovorom, da ni bil v prezidentovih odredbah izrecno omenjen in da so ta izplačila zanj nemogoča, ker bi omajala ravnovesje njegovega proračuna. Takšen izgovor nikakor ne more in ne sme obveljati, ker ni v nobenem skladu z bajnim nepremičninskim premoženjem tega zavoda, niti v skladu s sijajnimi plačami njegovih delujočih uradnikov ter nagradami njegovih upravnih svetnikov.

Upokojenci in rentniki Pokojninskega zavoda v Ljubljani smo trdno prepričani, da je prezident, div. general g. Rupnik, ko je izdal odredbo o izrednih božičnih družinskih in trajnih vojnih dokladah oziroma povišk, mislil tudi na bedne upokojence in rentnike Pokojninskega zavoda, ne pa le na Zavod za socialno zavarovanje. Zato bi bilo tudi pravično, upoštevaje bedni gmotni položaj upokojencev in rentnikov Pokojninskega zavoda pa celo nujno in neodložljivo, da tudi ta zavod z veljavnostjo od 1. oktobra lani nemudoma izplača vsem svojim upokojencem in rentnikom 30% vojno zvišanje pokojnin in rent ter enkratno izredno 43odstotno družinsko božično ali zimsko doklado.

Zasebni nameščenci plačujejo najvišje zavarovalne premije izmed vseh pokojninskih zavarovancev, Pokojninski zavod pa ima ogromno nepremičnin, izredno veliko premijsko rezervo, glavnico in obilo rednih dokodkov, dočim plačuje svojim ostalim ali onesposobljenim zavarovancem sramotno nizke pokojnine ali rente, ki so prav za prav komaj miloščine. Res je, da je kupna moč plačilnega sredstva trenutno padla, toda zato je poskočila vrednost nepremičnin in bi Pokojninski zavod vse omenjeno lahko izplačal brez bojazni za svoje ravnotežje. Nesmiselno besedilo pokojninskega zakona o nedotakljivosti premijske rezerve je za sedanje izredne razmere brez vrednosti in brez utemeljene neizpremenljivosti, saj je na dlani, da nam Pokojninski zavod, ki je vse naše življenje pobiral od nas visoke dajatve, mora dati vsaj toliko kolikor potrebujemo za živež, če že ne tudi kaj več.

Bolezenska in starostna renta oziroma pokojnina, ki ne zadošča niti za nabavo racioniranih živil, ni podpora, ki bi bila v skladu z dolga leta plačevanimi premijami, ki si je z njimi PZ zgradil v Ljubljani in drugod razkošne palače.

Upokojenci PZ.

Novi grobovi

✝ **Marija Mihaela Vračko.** V Ljubljani je umrla mati in gospa Marija Mihaela Vračko rojena Texter, soproga višjega policijskega svetnika v pokoju. Na zadnji poti jo bodo pospremili v sredo, 12. t. m. ob dveh popoldne iz kapele sv. Marije na Žalah.

✝ **Karolina Jenček.** Iz Zaječara v Srbiji je prispela vest, da je na svoj god dne 4. novembra 1943 preminula gospa **Karolina Jenček** roj. Habbe, vdova po podšefu kurilnice, v 62 letu starosti. R. I. P.

Naj rajnima sveti večna luč, vsem njunim dragim naše iskreno sožalje!

Osebne novice

Novi doktorji. Konec decembra so bili promovirani za doktorje ljubljanske univerze: gg. Franc Dolinšek, Oto Dolinšek, Franc Grum, Angel Kalin, Danijel Petrič, vsi iz Ljubljane. Konrad Hervatin iz Trsta, Jože Žele iz Sv. Petra na Krasu ter gdč. Vlasta Sernec iz Celja. Čestitamo.

Duhovniške vesti

Cerkveno odlikovanje. Imenovana sta bila profesorja škof. klasične gimnazije v Ljubljani: dr. Franc Jere za častnega konzistorialnega svetnika in dr. Ivan Samsa za duhovnega svetnika.

Podeljen je bil kanonikat kolegiatnega kapitlja v Novem mestu Janezu Frančiču, župniku v Tunicah.

Imenovani so bili: Andrej Makovec, kaplan na Blokah, za upravitelja te župnije; Jožef Kapus, župnik v Leskovici, za upravitelja župnije Godovič v goriški nadškofiji; dr. Pavel Robič, kaplan v Šmartinu pri Kranju, za honorarnega veroučitelja na III. in IV. drž. moški realni gimnaziji v Ljubljani in Ignacij Strancar, kaplan v Mostah v Ljubljani, za honorarnega veroučitelja na III. drž. moški realni gimnaziji v Ljubljani.

Upokojen je bil: Anton Komlanec, kaplan pri Sv. Jakobu v Ljubljani.

Umrli so duhovniki: Marijan Kremžar, kaplan v Trnovem v Ljubljani, v Ribarski banji v Srbiji dne 11. marca 1943, v starosti 27 let; Anton Hren, župnik na Blokah, dne 14. septembra 1943 v starosti 43 let; Franc Malovrh, kaplan v Moravčah, v Mozlju, dne 12. oktobra 1943 v starosti 32 let; Anton Šinkar, vojaški duhovnik, v Mozlju, dne 12. oktobra 1943 v starosti 28 let; Srečko Huth, katehet na drž. ljudski šoli v Št. Vidu nad Ljubljano, na Koprivniku v Bohinju, dne 15. oktobra 1943 v starosti 37 let; Franc Kek, profesor verouka na državni realni gimnaziji v Novem mestu, v Birčni vasi pri Novem mestu dne 21. oktobra 1943 v starosti 49 let; Viktor Turk, župnik v Begunjah pri Cerknici, v Grčaricah, dne 24. oktobra 1943 v starosti 52 let; p. Placid Grebenc, S. O. Cist., v Grčaricah, dne 24. oktobra 1943 v starosti 35 let; Franc Gomilšek, župnik in dekan pri Sv. Benediktu v Slov. goricah, v Knežji vasi pri Dobrniču, dne 26. oktobra 1943 v starosti 71 let; Ivan Platiša, župnik v Smledniku, na Čatežu pod Zaplazom, dne 28. oktobra 1943 v starosti 54 let; Viktor Vitigoj, kaplan v Kočevju, na Čatežu pod Zaplazom, dne 28. oktobra 1943 v starosti 29 let; p. Ivan Salmič, O. Teut. kaplan na Vinici, v oktobru 1943 v starosti 30 let; Jožef Pokorn, župn. upravitelj na Preloki, v oktobru 1943 v starosti 32 let; Ivan Hojnik, župnik v Koprivni, v Stični, dne 29. oktobra 1943 v starosti 67 let; Matej Dagarin, župnik v Čemšeniku, v Stični, dne 13. novembra 1943 v starosti 64 let; Jožef Lavtižar, župnik v p., v Ratečah na Gorenjskem, dne 20. novembra 1943 v starosti 92 let; Jožef Ambrožič, župn. upravitelj v p., v Ribnici, dne 5. decembra 1943 v starosti 54 let; Franc Vovko, župnik v p., v St. Petru pri Novem mestu, dne 21. decembra 1943 v starosti 65 let (pokopan v Novem mestu). — Naj v miru počivajo!

Umrli so bogoslovci ljubljanskega duhovskega semenišča: Janez Hočevar iz IV. letnika, na Mirni, dne 1. januarja 1943 v starosti 25 let; Alojzij Breznik iz IV. letnika, na Turjaku, dne 20. septembra 1943 v starosti 25 let; Matej Krmelj iz III. letnika, na Turjaku, dne 20. septembra 1943 v starosti 22 let; Jožef Logar iz II. letnika, na Turjaku, dne 20. septembra 1943 v starosti 32 let. — Naj v miru počivajo!

Zgodovinski paberki

10. prosinca:

1815. leta je umrl na Dunaju naravoslovec Hacquet Baltazar, po svojem pokolenju in značaju zelo misterizozna osebnost. Bil je oster opazovalec narave in izredno umen raziskovalec; kot botanik, mineralog in geolog je poleg drugih pokrajin tudi Kranjsko vsestransko preiskoval, v zvezi s tem pa tudi dobršen kos hudih let juga. Za časa sedemletne vojne je služil v francoski armadi kot kirurg, bil pravno ujet in prešel k Avstrijcem. Ker je želel civilne službe, ga je poslal Van Surieten kot rudniškega kirurga v Idrijo. Hacquet je bil s tem mestom zadovoljen; idrijska okolica mu je nudila toliko prilike za raziskavanje, da se ni mnogo brigal za nenaklonjenost uradnikov, duhovščine in nahujskanih rudarjev. Splošne sovražnosti, ki ga je na Kranjskem povsod spremljala, je bil tudi sam kriv, ker kot materialist nikakor ni skrival svojega zaničevanja do duhovščine in do »neumnosti« Kranjcev. Med bivanjem v Idriji je napravil več ekskurzij v znanstvene namene, obiskal koroške Alpe, Italijo, Istro in Dalmacijo. Leta 1772. je postal član cesarske kmetijske družbe v Ljubljani in po izgonu jezuitov naslednjega leta učitelj anatomije, fiziologije, kirurgije in porodništva na ljubljanskem liceju, kjer je deloval do leta 1787. Za svojega bivanja v Ljubljani je pripravil obširne zbirke za licej in spet poživil in razširil od Breclja ustanovljeno »anatomsko gledišče«. Omenjene zbirke kakor tudi Hacquetove privatne zbirke so vzbujale splošno zanimanje, dasi jih ni rad razkazoval; med drugimi sta si jih ogledala tudi papež Pij VI. in cesar Jožef II. ter kasnejši car Pavel I. Tekom svojih ljubljanskih let je doživel Hacquet veliko znanstvenih priznanj. Leta 1787. je odšel v Lvov poučevat naravoslovje, 1805. je bil premeščen v Krakov, kjer je ostal pet let, zadnja leta pa preživel na Dunaju. Hacquet je za Lopolijem glavni raziskovalec našega rastlinstva in naših krajev sploh.

Za današnji dan

Koledar

Torek, 11. prosinca: Higin, papež in mučenec; Pavlin II. Oglejski škof; Honorata, devica.

Sreda, 12. prosinca: Alfred, opat; Ernest, škof; Tacijana, mučenica; Modest, mučenec.

Dramsko gledališče

»Cvrček za pečjo«. — Red Torek. Ob 16.

Operno gledališče

»Prodana nevesta«. — Red B. — Ob 16.

Kino »Matica«

»Če dekleta zorijo...« — Predstave ob 15 in 17.30.

Kino »Union«

»Enkrat v letu«. — Predstave ob 13.30 in 17.30.

Kino »Sloga«

»Če ti veter vrata zapre«. — Predstave ob 15 in 17.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

Prihodnja četrtkova stran

»SLOVENCA«

bo posvečena našim

domobrancem

Železniški promet na dolenjski progi

Dne 10. januarja t. l. je bil otvorjen potniški promet na progi Ljubljana—Smarje-Sap s sledečimi odhodi odnosno prihodi vlakov:

I. Smer Ljubljana—Smarje-Sap.

Ljubljana odhod ob: 7.50, 12.31.
Šmarje-Sap prihod ob: 8.20, 13.01.

II. Smer Šmarje-Sap—Ljubljana.

Šmarje-Sap odhod ob: 8.30, 13.22.
Ljubljana prihod ob: 8.57, 13.47.

Operno gledališče

Sreda, 12. januarja ob 15.30 »Snegurečka«. Red: Sreda.

B. Smetana: »Prodana nevesta«. Komična opera v treh dejanjih. Osebe: Krušina — Janko, Ljudmila — Poličeva, Marinka — Polajnarjeva, Miha — Dolničar, Kata — Golobova, Vašek — Banovec, Janko — Slanovec k. g., Kecal — Lupša, cirkuški ravnatelj — Jelnikar, Esmeralda — Barbičeva, Indijanec — Marenk. Dirigent: D. Žebre, režiser C. Debevec, koreograf: inž. Golovin.

Otroci, ki sodelujejo v mladinski operети »Princeska in zmaj«, imajo vsak dan skušnjo ob 15 v Operi.

Dramsko gledališče

Sreda, 12. januarja, ob 16: »Normanski junaki«. Red A.

Četrtek, 13. januarja, ob 16.30: »Robinzon ne sme umreti«. Red Četrtek.

Petek, 14. januarja: Zaprto.

Sobota, 15. januarja, ob 16: »Cvrček za pečjo«. Red Sobota.

Ch. Dickens »Cvrček za pečjo«, komedija v treh dejanjih. — Osebe: John —

»Vera in nevera« je naslov Leskovčeve igre, ki jo pripravlja Drama v Skrbinškovi režiji. Pisatelj je razkril v tej igri eno izmed življenjsko najpomembnejših vprašanj: resnično in samo navidezne vernosti. Globoko je posegel v življenje našega ljudstva in ločil kleno zrno vere od smeti. Zaradi tega vsebinskega jedra ima delo nadpovprečen pomen in vrednost in bo brez dvoma vzbudilo upravičeno pozornost.

Radio Ljubljana

dnevni spored za 11. januar:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav; vmes: 7.30 Poročila v slovenščini — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Koncert glasbe za razvedrilo izvaja radijski orkester, vodi dirigent D. M. Šijanec — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Za vsakega nekaj — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Popoldanski koncert — 17.45 Zdravniška ura — 19 Slovenska ljudska oddaja — 19.30 Poročila v slovenščini, napoved sporeda za naslednji dan — 19.45 Mala glasbena medigra — 20 Poročila v nemščini — 20.10 Kadar balerina pleše — 20.40 Uverture in intermezzi — 21.10 Napevi in ritmi — 21.40 Prenos iz Beograda — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Glasba za lahko noč.

Za Zimsko pomoč

Iz pisarne odbora za »Zimsko pomoč« smo prejeli: Sinfonični koncert v korist »Zimske pomoči« V ponedeljek, dne 17. t. m. bo priredil Wehrmachtsender, Ljubljana, s povečanim radijskim orkestrom sinfonični koncert katerega vsi dohodki so namenjeni letošnji zimski pomoči. Koncert bo dirigiral dirigent D. M. Šijanec. Vstopnice bodo v predprodaji od srede zjutraj dalje v Knjigarni Glasbene Matice. Koncert se bo vršil v veliki unionski dvorani. Spored in ostalo bodo priobčili jutri.

Tobakarji!

Vse novice o nakaznicah so na str. 4

Zamudnikom policijske ure

Ker se še vedno dogaja, da občinstvo ostaja na cestah po policijski uri (20. ura), se javnost opozarja, da se bodo takim osebam ne le odvzemale osebne izkaznice, ampak se bo proti njim kot nevarnim za javno varnost tudi najstrožje postopalo.

Ljubljana, dne 10. januarja 1944.

Uprava policije

Potrošnikom kuriva

Z ozirom na omejene količine v dobavi premoga smejo po nalogu Pokrajinskega gospodarskega sveta trgovci s kurivom — brez izjeme — odddajati premog potrošnikom samo na januarske odrezke in sicer v količini, znižani za dobro tretjino odrezka. Ostanek bodo potrošniki dobili v tem mesecu šele, ko bo gorenja razdelitev izvršena, če in v kolikor bo še na razpolago premoga za januarske odrezke. Stranke, ki imajo še zalogo, naj vpoštevajo izredne razmere in uvidevno potrpijo, da bodo prvenstveno postreženi oni, ki so brez kuriva; kdor bi tega ne upošteval lahko pričakuje, da bo pregledni organ pristojne oblasti ugotovil njegovo zalogo. Vsled tehničnih težkoč se premog v označenih količinah ne bo mogel dostavljati strankam na dom. Obenem opozarjamo, da trgovci še vedno ne dobijo dodeljenih drv v svrho razdelitve in ker jih tudi v samooskrbi ne morejo nabaviti po maksimalni ceni, naj se potrošniki obračajo za drva še nadalje na Mestno poglavarstvo, Krekov trg 10/I (Mahrova hiša). — **Sindikat trgovcev s kurivom.**

Dnevne novice

Za pokojno gospo Nežo Vilfan bo v sredo, 12. t. m., ob 7 sv. maša v frančiškanski cerkvi v kapelici za velikim oltarjem.

Društvu slepih so skrbstvene sestre Zavoda za socialno zavarovanje naklonile 300 lir namesto cvetja na grob pokojnega g. dr. Debelaka; g. Anton Koritnik, lastnik hotela Slon pa 250 lir namesto cvetja na grob pokojnega g. Ivana Kravosa. Vsem dobrotnikom se odbor iskreno zahvaljuje.

Cenj. starše dijakov in dijakinj gimnazij in privatiste vljudno opozarjamo z ozirom na bližajoče se semestre, da bomo z januarjem otvorili še nekaj novih oddelkov iz vseh srednješolskih predmetov, predvsem za matematiko, nemščino itd. — Poučujejo profesorji z dolgoletno prakso. Odlični uspehi, stroga disciplina. — Zaradi uspešnega dela jih vpišite takoj prve dni januarja, da ne bo prepozno. — Vodstvo učnih tečajev »Pomoč pri učenju in instrukcije«, Miklošičeva cesta 22, I. nadstr., v prostorih PDZ — Delavska zbornica.

Davčne prijave

ki jih je treba vlagati v mesecu januarju:
Pridobnina, pola 2 liri.
Skupni davek na poslovni promet, pola 1.50 l.
Splošni davek na poslovni promet, pola 1.50 l.
Pripomoček za sestavo pridobnine, izvod 1 l.
Pripomoček za sestavo pridobnine za gostilniške obrate, izvod 1 liro.
Rentnina, pola 1.50 l.
Uslužbenski davek, izvod 1 liro.
Knjižica za uslužbenski davek, izvod 2 liri.

Davčne tiskovine dobite
V LJUDSKI KNJIGARNI V LJUBLJANI

Konferenca sodalitatis. V sredo, 12. t. m., od 10 je konferenca Sodalitatis za duhovščino dekanije Ljubljana-okolica v računovodski pisarni na škof. ordinariatu.

»Dolorex« tablete proti gripi, revmatizmu, migreni, glavobolu in zobobolu priporoča lekarna mr. Bahovec.

FORMICOT PASTILE za dezinfekcijo ust in grla dobite v vsaki lekarni.

—11—

Tridesetletnica gledališkega dela

Naš operni šepetalec, g. Jože Drenovec, je doživel pred nedavnim 30 letnico svojega gledališkega dela. Čeprav neviden, v šepetalčevi omarici, je ena izmed glavnih opor vsake predstave in opravlja nelahko delo, s tem, da prišepetava pevcem besedila njihovih partij. Leta 1905 je prišel k našemu, takrat dovolj skromnemu gledališču in bil angažiran za dramskega igralca. Njegova prva vloga je bila v »Arležankah« drugi hlapec. Njegov soigralec je bil naš slavni Verovšek, ki je igral prvega hlapca.

Medtem, ko je bil že angažiran, je obiskoval Drenovec dramatsko šolo, kjer so mu bili učitelji: gg. Dragutinovič, Verovšek, Danilova, Borštnikova i. dr. Leta 1908. je postal član opernega zbora. Njegov prvi nastop je bil v Lohengrinu. Pod taktirko dirigentov: Taliha, Beniška in Reinerja je sodeloval do leta 1912, nato je služil kot vojak.

Po končani svetovni vojni je bil znova angažiran v operni zbor. Pel je tudi male vloge v Tosci, La Baheme in v drugih operah. Od leta 1928 dalje je operni in operetni šepetalec. V tem svojstvu je šepetal 156 premier oziroma 2465 predstav. Če se upošteva, da potrebuje vsaka predstava povprečno 14 dni skušenj, pri katerih sodeluje vselej šepetalec, si je pač lahko predstavljati, da zna šepetalec tako rekoč vsa operna besedila na izust. Vedno priden, vesten, pošten in zanesljiv, mož na mestu — je Jože Drenovec eden izmed tistih članov starejše gledališke generacije, ki ima do skrajnosti razvit čut dolžnosti in spoštovanja do gledališča in njegovih kulturnih nalog, in se zaveda, da mora vsak član biti brezhibno delujoče kolesce v kompliciranem gledališkem ustroju. Če le eden odpove, že je umetniška raven predstave v nevarnosti. In operni šepetalec je eden izmed zelo, zelo važnih pomočnikov, ki ne sme nikoli odpovedati. Njegovi gledališki kolegi ga cenijo in mu žele k jubileju vse dobro ter da bi mogli v skupnem delu še dolgo služiti svoji gledališki nalogi.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Prijatelji božje travice

V zadnjem času so se ljubljanski kadilci in kadilke navadili rabiti komolce. V dolgih »repih« so se morali boriti za božjo travico. Najbolj podjetni — če so imeli seveda čas — so hodili iz repa v rep. Po več ur so prestali, samo zato, da jim ljubih cigaret ne bi zmanjkalo. — Kako hudo se jim kolca sedaj, ko niti v repih ne morejo več stati. Z velikanskim veseljem so pozdravili novico, da se bo ta teden že začela delitev nakaznic za tobačne izdelke. Zraven pa se nahudujejo, zakaj ni že vse urejeno, zakaj že nimajo nakaznic v žepu in zakaj se cigarete v določenih množinah še ne razdeljujejo. Nepočakanci nekateri sicer ne vedo, marsikateri bi si pa lahko mislil, da so sami krivi, da nakaznic za tobačne izdelke ni bilo mogoče izdati čez noč. Po odredbi, naj bi prejeli nakaznice za tobačne izdelke moški od 18. leta naprej, ženske pa od 22. do 55. leta. Tako približno pomeni to polovico vseh Ljubljančanov. — Recimo da ima Ljubljana okrog 100.000 ljudi. Tobačnih nakaznic bi bilo treba torej razdeliti okrog 50.000. Pripraviti tako število ob vsem potrebnem nadzorstvu, ni lahka stvar. A vse to bi bilo že zdavnaj urejeno, če ne bi veliko število kadilcev in kadilk poskušalo prejemati na dvojne, celo trojne tobačne izkaznice. Prijav za tobačne nakaznice je bilo namreč v Ljubljani oddanih čez 100.000. Urad, ki naj bi dodeljeval nakaznice, mora sedaj ob velikanskem trudu izločevati dvojne in trojne prijave, napravljene seveda po različnih trafikah. S tem delom seveda tudi v uradu niso računali in nepočakanci naj se zahvalijo vsem tistim nepoštenim kadilcem, ki so hoteli dobiti večji delež kakor jim pripada.

Srebrne lisice na javni dražbi

V vestibulu glavne carinarnice ob Vilharjevi cesti je bila v sredo pred pranzikom javna dražba krzna, za katero so se v prvi vrsti interesirali nekateri ljubljanski krznarji, saj so prišle na dražbo srebrne lisice in drugo krzno, ki je bilo zaplenjeno nekemu tihotapcu. Na javno dražbo so prišle 4 srebrne lisice srednje kakovosti, cenjena na 14.000 lir, 17 kož perzijancev slabše kakovosti v vrednosti 8.500 lir in 1 kg 100 gr odpadkov perzijancev, vrednih 250 lir, vse skupaj vredno 22.750 lir. Dražbe se je udeležilo 5 interesentov, krznarjev in tudi zasebnikov. Najprej je bilo prodanih 5 navadnih domačih lisic za 3000 lir, nato pa se je začela živahna dražba srebrnih lisic in perzijancev kot celota. Vzklicna cena je bila 14.000 lir. Dražitelji so sprva zelo pritiskali in so dvigali ceno visoko, pozneje pa so nekoliko odnehali in počasi dražili, pristavljajoč le po 50, in celo po 5 lir. Srebrne lisice s perzijanci so bile naposled zdražene za 39.665 lir. Mirno so se ljudje razšli, a nekdo je pikro pripomnil: »Blago ni ničvredno, to je bilo že davno rečeno!«

Reporterjevo uho pa je prisluhnilo razgovoru dveh strokovnjakov o veliki zalogi krzna, ki je spravljen v skladišču glavne carinarnice. Prvi je pripomnil: »Tam v skladišču čaka na prodajo velikanska množina krzna v vrednosti 1,500.000 lir. Razno blago!« — »In molji ga jedo,« je drugi sarkastično pripomnil. »Je prav čedna in zanimiva kupčijska zgodba o tej zalogi!« je nadaljeval prvi. A drugi je pristavil: »Lepe srebrne lisice so prišle od severa. Bilo je tudi mnogo drugih kožic in kož.

Prvi januarski mrzli val

Perioda zmernega mraza, ki se je pričela letos z novim letom, je skorej končana, ker je v ponedeljek nastopilo bolj južno vreme in je treba računati, da nastane sedaj primerna vremenska sprememba. Deset dni je vladal zmeren mraz. Najhujši mraz smo imeli pretekli petek, 7. januarja, ko je bilo zjutraj —10.4 stopinj C. Lani je bil najhujši mraz 11. januarja, ko je znašal jutranji minimum —18 stopinj C in je bil to najhujši mraz vso to zimo. Lanska zima je bila v pogledu mraza še kaj mila, hujša pa je bila zima v letu 1942, ko je posebno januarja in še februarja pritiskal strupen mraz ter je toplomer v dneh od 21. do 23. januarja zaznamoval do —25 stopinj C, na prostem pa celo —31 stopinj C. Prva dekada meseca januarja letos nam podaja še kaj zadovoljivo vremensko bilanco, ko ni bilo ne prehudega mraza niti ni bilo kakih močnih snežnih metežev, kakršni so dostikrat prav za sv. Tri kralje. Mnogi izkušeni vremenarji nas tolažijo, da bo letos zima razmeroma mila in da se bomo še nekako dobro pretolkli s kurjavo. Bog daj, da bi bilo tako!

Razne nesreče in poškodbe

Od nedelje zjutraj do ponedeljka ni reševalna postaja zaznamovala nikakih nesreč in poškodb. Prejšnji teden si je pri padcu na cesti zlomila desno roko pismonoševa žena Katarina Košmrljeva. Učitelj Mirko Kokolj se je vsekal pri cepljenju drv v levo roko. — Posestnikovo ženo Ivano Kocmurjevo je napadel hud pes. Ugriznil jo je v desno roko.

Največje veselje

bo mladim in starim napravil lepi roman z 200 slikami

»IVANHOE«

Dobite ga v vseh knjigarnah, pa tudi v uredništvu »Slovenca«.

Džingiskanovi Mongoli na pohodu

S slabotnim, še komaj zaznavnim smehljajem je pristavil Džingiskan: »In ob mojem mrtvaškem odru žrtvujte vse.«

Ko je vstalo jutro naslenjega dne, je bil ‚gospodar zemlje', Džingiskan, že mrtev.

Vsa njegova povelja, izdana na smrtni postelji, so izvršili z vso natančnostjo. Njegovo smrt so prikrili. In kakor da bi se zgodilo čudo, tudi vladar nezavzetnega mesta Hije se je vendarle dal prepričati in je odnehal. Odprl je mestna vrata in se je slovesno napotil v mongolski tabor z namenom, da sklene pobratimstvo z oblegovalci od včeraj.

Mongoli so ga na mestu obglavili. In vse prebivalstvo mesta so poklali ob mrtvaškem odru ‚gospodarja zemlje'.

Takoj nato je vojska odpotovala nazaj v domovino. Vsa je bila največji pogrebni sprevod, kar jih je do tedaj videla azijska celina. Jok in stok je spremljal brezkončno karavano, stotine grl je prepevalo žalostinke, ki so opevale že pravljična junaška dejanja največjega mongolskega vladarja. — Kljub temu, da je vsa vojska s truplom svojega cesarja potovala po dolgi poti in skozi puščavo Gobi, vendar še nihče na širnem svetu tedaj ni vedel za Džingiskanovo smrt. Samo vojska s karavanami je to vedela. Šele tedaj, ko bodo prepeljali zemske ostanke v domovino, tedaj bodo sporočili svetu žalostno novico. Tako je bilo odločeno.

Da bi pa ta grenka skrivnost res ostala skrivnost, so v vseh pokrajinah, skozi katere je šel ogromni pogrebni sprevod, pobili vsa živa bitja.

»Pojdite za njim!« so klicali žalostni jezdeci, ko so nad žrtvami vihteli sablje. »Pojdite za njim, saj vas čaka neznanska sreča, da boste lahko služili ‚gospodarju zemlje'!« In odsekane glave so tako obrobljale zadnjo pot mrtvega mongolskega cesarja.

Končno so ga pripeljali domov in položili na oder v domačem šotoru. Kot blisk se je razvedela novica, da Džingiskan ne živi več. Z vseh dežela so začeli prihajati podaniki, podložniki in zavezniki, vsi so hiteli, da počastijo zadnjikrat ‚gospodarja zemlje'. Iz Indije, z obal Črnega morja, iz Sibirije, Kitajske, Koreje, iz Tibeta in Rusije so prihajala odposlanstva. Nekatera od njih so bila skoraj pol leta na poti samo zato, da so lahko pokleknila ob krsti največjega vladarja tedanjega sveta.

Nato pa so ‚gospodarja zemlje' pokopali. Kje, ni znano. Ugotovili se je dalo le to, da je bil nekoč na lovu v gozdu jugovzhodno Bajkalskega jezera. V bližini današnjega me Urge. Ogromni hrastov gozd, ki je ležal v srcu Mongolije, ne daleč od izvirov Mongolom svetih rek, je na Džingiskana napravil tedaj izreden vtis. Zato je dejal: »Pod temi drevesi bi se truden mož kaj lahko odpočil!«

In tam nekje so ga pokopali. Danes niti knezi današnje Mongolije, torej njegovi pravi krvni potomci, ne vedo povedati, kje naj bi bil Džingiskanov grob. Vsaj tako pravijo. Mogoče pa je tudi, da ne marajo priznati, da vedo za zadnje počivališče svojega največjega pradeda. Mir, ki ga naj uživajo mrtvi, je za vsakega Mongola nekaj najsvetejšega, nekaj nedotakljivega.

Že pokop sam je bil svoj čas od sile skrivnosten. Mrliča so posadili v šotoru tako, da je gledal proti jugu. Poleg njega so razložili po šotoru vse njegove zaklade, ob šotoru pa privezali Džingiskanovega najljubšega konja. — Nato so vse skupaj s šotorom vred tako, kakor je tam stalo, zasuli. Mesto gomile same so popolnoma preuredili, da ni bilo mogoče spoznati, kje je pravi grob. Tisoč izbranih konjenikov je stražilo veliki hrastov gozdič, v katerem je bil nekje skrivnostni grob. Tako se je gomila zarasla in več let sploh nihče ni upal omeniti Džingiskanovega groba. V teku stoletij se je zato zgodilo, da v Mongoliji na več mestih častijo grobove, ki naj bi bili vsi Džingiskanovi. In v resnici k vsem tudi Mongoli romajo.

Mongoli še danes verujejo, da bo nekega dne zopet prijezdil Džingiskan in povedel Mongole k svetovnemu gospodstvu. Tedaj bodo narodi po pustinjah vstali, jezdeci bodo zasedli brze konje in začela se bo nova, največja vojna. —

Po Džingiskanovi smrti je prav za prav vse ogromno mongolsko cesarstvo kar obstalo. V Aziji si je komaj kdo upal pošepetati komu na uho: kaj se bo zgodilo sedaj? Vstajale so tudi že slutnje, ali se ne bo vse cesarstvo sesedlo kot prazna vreča.

Mongolska oblast v Aziji še ni bila utrjena, tudi uprava še ni bila zadostno organizirana in Kitajec Jelu je imel še polne roke dela. Položaj je bil kaj neroden. Mongoli so z bliskovito naglico podjarmili dežele in jih nato zopet zapustili. V večjih mestih je ostal kvečjemu njihov državni namestnik in nekaj mongolskih jezdecev. Če bi se opustošena in ponižana zemlja le malo zavzela, bi se ogromno cesarstvo kaj hitro sesulo v kosce.

Toda Azija se ni zganila. Podjarmljeni narodi se niso niti upali začeti dogovore in zarote. Vsi preplašeni so samo čakali, kaj se bo zgodilo po smrti tistega, ki jim je živ prinesel toliko gorja.

Pa tudi sinovi se po smrti svojega očeta niso zganili. Prišli so v zadrego. Doslej jim je bilo treba le poslušati, ne da bi razmišljali o najvišjih, za vso državo veljavnih ukazih. Sedaj pa so morali čisto zares — vladati.

Mongoli in njihova plemena so pričakovali, da bo v kratkem izvoljen novi veliki kan — naslednik silnega Džingiskana. Sinovi pa so se na prevejan način odkrižali te odločitve in so odložili izvolitev za nekaj let — »dokler ne bo uradno žalovanje zaključeno«. Res, dober izgovor so si izmislili.

(Dalje.)

Izkaznice za tobak dobimo ta teden

Izkaznice za tobak in tobačne izdelke bo mestni preskrbovalni urad začel dostavljati upravičencem na dom **v sredo 12. januarja** tako, da pridejo najprej na vrsto ulice z začetno črko A itd. Izkaznice za tobak bo lahko prevzela vsaka odrasla oseba družine, kjer pa v družini ne bo nikogar doma, pa tudi hišni gospodar, hišni upravitelj ali hišnik ter v skrajnem primeru tudi sosednja stranka. **Tudi že v sredo 12. januarja pa bodo trafikanti pričeli upravičencem oddajati tobak in tobačne izdelke** — seveda samo na odrezke tobačnih izkaznic.

Zato naj se vsak upravičenec takoj, ko dobi izkaznico za tobak, prijavi v trafiki, ki je **najbližja njegovemu stanovanju**, ta trafikant ga bo pa, predno mu bo izročil tobak, vpisal v poseben seznam. Obenem bo trafikant pritisnil na izkaznico za tobak svojo štampiljko in zapisal tekočo številko seznama.

Zaradi pravilnejše razdelitve zaslužka bo pa število odjemalcev pri posameznih trafikah omejeno — trafikanti pa bodo o številu upravičencev, kolikor jih sme vsak posamezni trafikant sprejeti, natanko obveščeni. Čim se bo posameznemu trafikantu prijavilo določeno število odjemalcev, bo moral trafikant seznam zaključiti in brez nadaljnje odredbe mestnega preskrbovalnega urada ne bo smel sprejeti nobenega odjemalca več. Odjemalci, ki bi se hoteli prijaviti pri takem trafikantu, ki ima že polno število odjemalcev, naj se prijavijo drugemu trafikantu v bližini svojega stanovanja. Ob tej priliki sporočamo, da bodo osebe, ki so meseca decembra oddale dve ali več prijavnic, za tobačne izdelke na eno in isto ime, za kazen dobile tobačne izkaznice za mesec januar **brez odrezkov.** Tako prizadeti naj opuste sleherno reklamiranje, ker bi bilo popolnoma brezuspešno.

Ker bodo morali trafikanti — kot smo omenili — vpisovati odjemalce v poseben seznam, kamor bodo morali vpisati tudi številko in vrsto izkaznice za tobak, bo razdeljevanje tobačnih izkaznic obenem z **razdeljevanjem tobaka, torej tudi že v sredo 12. t. m. Dne 12. januarja pa seveda vsi upravičenci še ne bodo mogli dobiti izkaznic za tobak, temveč jih bodo marsikateri dobili šele naslednje dni.** Taki upravičenci pa **naj mirno** čakajo na nakaznice za tobak, ker ne bodo prav nič prikrajšani ter bodo dobili tobak **tudi za nazaj.**

Razdeljevanje nakaznic hkrati z razdeljevanjem tobaka je bilo potrebno, da se preprečijo večji navali pri trafikantih, razen tega so pa imeli pristojni uradi utemeljen vzrok za tako ureditev. Zato znova poudarjamo, naj se nihče ne razburja, če karte ne bi dobil že prvi ali drugi dan, ker je vse preskrbljeno za to, da bodo karte čimprej dostavljene. Prosimo pa prav vse upravičence, **naj ne nadlegujejo oblastev s prošnjami,** da se jim karte dostavijo čimprej. Mestni preskrbovalni urad bo objavil o pravem času, kdaj bodo razdeljene vse tobačne izkaznice, prav tako pa tudi, katere še niso razdeljene in zakaj. O pravem času bo tudi objavljeno kdaj in kako bodo lahko reklamirali oni, ki sedaj ne bodo dobili izkaznic za tobak.

Že danes opozarjamo, da se bodo morali vsi upravičenci s svojimi tobačnimi izkaznicami zaradi vpisa prijaviti v svojih trafikah najkasneje **do 22. januarja.** Po tem roku bo vpisovanje dovoljeno samo s posebnim dovoljenjem mestnega preskrbovalnega urada. Obenem tudi sporočamo, da bodo tobak in tobačne izdelke prodajale samo samostojne trafike in le nekatere nesamostojne. **Za prodajo tobaka bodo upravičene samo naslednje trafike:**

Ahčin Izabela v Frančiškanski ulici, Ahlin Katarina v Kosezah 3, Ažman Franc na Tržaški cesti 126, Baš Ivanka v Dolnicah št. 9, Babnik Marija v Rožni dolini V/13a, Bardorfer Angela na Vodnikovi cesti 181, Belak Mihael na Bleiweisovi (Dunajski) 17, Belinc Franc v kiosku na Hrvatskem trgu, Blas Helena v Kraški ul. 3, Bric Justina v kiosku v Medvedovi ulici, Briceli Ivan v Štepanji vasi 48, Cerar Antonija v kiosku pri karmeličankah na Zaloški cesti, Čertanc Jože na Cesti na Brdo 144, Dermaša Marija na Karlovški 6, Dimnik Rudolf na Bregu 6, Dolar Ivana na Bleiweisovi (Dunajski) cesti št. 12, Dolenc Manica v kiosku na Cesti na Rožnik, Dornik Frančiška v Igriški 3, Erjavec Josip na Gosposvetski 34, Ferjančič Anton na Pokopališki 32, Francot Ana na Ciril Metodovi (Dunajski) cesti 53, Godec Alojzija v kiosku na oglu Domžalske in Grablovčeve ulice, Golli Frančiška na Mestnem trgu 20, Goršič Jože na Ciril Metodovi (Dunajski) cesti 82, Grajzer Ana na Šmartinski 18, Gregorinčič Rozalija v kiosku v Stožicah, Hafner Anica v kiosku na Marijinem trgu, Hitti Franc v Florijanski 12, Hravsky Alojz v kiosku v Vegovi ulici, Hrovat Matija na Ambroževem trgu 2, Jelar Marija v Krakovski ulici 20, Jerina Rudolf v Gerbičevi ul. 81, Jerman Albina v kiosku nasproti Delavskega doma, Jeršek Ivanka na Borštnikovem trgu 1, Jošt Marta v Prešernovi 54, Juvan Friderik v Kolodvorski 35, Kajzer Frančiška na Tržaški 28, Kastelic Lea v Ilirski 23, Kladnik Otilija na Bleiweisovi (Dunajski) c. 9, Kmetič Ivana na Celovški 54, Kobal Ferdinand na Gosposvetski 7, Kočnik Irma na Černetovi 17, Kodran Marija na peronu glavnega kolodvora, Kolar Frančiška v Predovičevi 12, Kolar Jurij v kiosku na Taboru, Koretič Cecilija na Jurčičevem trgu 3, Košak Štefanija na Ulici 3. maja št. 1, Košir Julijana na Gregorčičevi 12, Kordiš Angela v Verdijevi 5, Košmelj Cecilija v Kolodvorski št. 8, Kovič Matilda na Zaloški 41, Kramar Ivan v splošni bolnišnici na Zaloški 2, Kranje Ana v kiosku na Opekarski cesti, Krča Marija v kiosku na Cesti v Rožno dolino, Kušar Frančiška na Vodnikovi 28, Kušar Marija na Sv. Petra cesti 30, Langof Marija v Rožni dolini cesta II, Lavrih Neža v kiosku na križišču Aleševčeve in Celovške ceste, Lesjak Avguštin na nekdanji Bleiweisovi cesti 14, Leskovšek Andrej v kiosku ob železniškem prelazu na Dunajski cesti, Levstek Alojz v kiosku na Pokopališki cesti, Lojk Ljudmila ob izhodu glavnega kolodvora, Longer Milan v kiosku v Cerkveni ulici, Majdič Ivanka v Petrarcovi 36, Mlakar Julija v Albanski 20, Mrvar Frančiška v kiosku na križišču Tržaške in Rimske ceste, Mrzlikar Ana v Tavčarjevi 4, Mugerle Ivana v kiosku na oglu Potočnikove in Poljanske ceste, Margon Leopoldina na Brdu 77, Mekinda Veronika v Društveni 21, Melihar Ljudmila v kiosku ob vhodu v Tivoli, Merjasec Franja na Tržaški 62, Mlakar Apolonija v kiosku na oglu Resljeve in Sv. Petra ceste, Novak Anton v Štepanji vasi 25, Novak Gabrijela na Miklošičevi št. 20, Novak Justi na Tržaški 45, Novak Jože na Vodovodni 39, Novak Marija v Gosposki 11, Oblak Marija v Florijanski 38, Pate Franc v kiosku na Krekovem trgu, Pečar Franja v Povšetovi 12, Peharič Uršula na Jernejevi 49, Pezdir Frančiška v Gradišču 3, Piš Ivan na Celovški 115, Pleško Anton v Vrstovškovi 10, Podgoršek Marija v Bohoričevi 13, Podjed Marija na Sv. Petra nasipu 23, Pohar Frančiška na Medvedovi 2, Pokorn Ivanka na Šmartinski 5, Pokovec Ivan na Žabjeku 1, Prašnikar Metka na Dunajski 20, Preša Ivanka v kiosku ob Zmajskem mostu, Pugelj Olga na Miklošičevi 34, Radešič Pavle v Jeranovi 1, Rajner Alfonz v kiosku ob velesejmu, Ravnikar Jožefa na Poljanski 50, Resnik Ivanka v kiosku ob železniškem prelazu na Zaloški cesti, Robežnik Avgust na Viču 70, Rus Roza na Ižanski 63, Sattler Antonija v kiosku ob sv. Jakoba mostu, Sernec Mihael na Poljanski 3, Sever Zalka v Selenburgovi 1, Smerkolj Ivanka v Rožni dolini XVII/34, Snoj Ivan na Dunajski 47, Suhadolnik Ana na Poljanski 80, Sterle Elizabeta na Ižanski 202, Šenk Ivanka na Resljevi 24, Škerlj Franjo na Cesti na Brdo, Šmon Frančiška v kiosku ob železnici, Šoukal Marija, Pred Škofijo 12, Štefan Elizabeta v Kopališki 3, Štrukelj Marija na Dunajski 37b, Šubic Evgenija na Miklošičevi 3, Šušteršič Ludvik na Sv. Petra c. 7, Šušteršič Marija v Tovarniški 17, Šventner Olga v Novih Jaršah 38, Trebušak Franc v Vilharjevi 35, Unk Frančiška na Vodnikovi 81, Urek Franc v Hotimirjevi 13, Vadnjal Matija v Židovski 1, Valenta Frančiška v Kolodvorski 41, Velkavrh Antonija na Sv. Jakoba trgu 9, Vodnik Manica, Poštutik 22, Verbinc Ivan na Peruzzijevi 105, Vrhove Albin na Borštnikovem trgu 3, Zajc Milica na Poljanski cesti 11, Zlatič Katarina v kiosku na križišču Dunajske in Vilharjeve ceste, Zaplatil Angela na Galjevici 9a, Zupančič Franja na Strelišču na Dolenjski cesti, Žirovnik Ana v kiosku na oglu Einspilerjeve in Hranilniške ulice.

Pri drugih prodajalcih, ki so do sedaj tudi prodajali tobak in tobačne izdelke, ne bo mogoče nabavljati teh predmetov ter naj se zato upravičenci javljajo edino pri naštetih trafikah.

Za prodajo tobaka **na odrezke tujih občin** so pooblaščene naslednje trafike:

Kodran Marija na peronu glavnega kolodvora, Kramar Ivan v splošni bolnišnici, Lojk Ljudmila na kolodvoru, Kladnik Otilija na nekdanji Dunajski 9 in Dermaša Marija na Karlovški 6.

Vsi trafikanti naj se javijo današnji torek, 11. t. m., od 14. do 18. ure v glavni tobačni založbi v Gradišču, kjer bodo dobili štampiljke, sezname in navodila.

MALI OGLASI

UČENKO za trgovski poklic v urarsko-zlatarski stroki, sprejmem. Začetna mesečna nagrada 300 lir. Janko Jazbec, Miklošičeva cesta 12.

SLEDEČE KNJIGE kupim: Ivan Pregelj: Umreti nočejo, Dolores Visier: Podkrnoški gospod, šket: Miklova Zala, - Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 138.

SPREJMEM pridno in pošteno dekle, vajeno vseh gospodinjskih del in kuhe. Dolenjska c. 15 od 1 do 3.

STAR PAPIR kupujemo R. WEBER, Prečna ul. 8, nasproti Mestnega kopališča.

8. JAN. SEM NAŠEL klobuk in otroško punčko pred kolodvorom ob 18. uri. Dobi se: Slomškova št. 27, Logar. (e

Slamič Ljubljana

Kupuje **SUHE GOBE** stalno in po najvišjih dnevnih cenah

KRZNEN PLAŠČ se je našel. Dobi se v podružnici »Slovenca« na Miklošičevi cesti št. 5. (e

MISIJONAR PODGANE in šćurke zanesljivo pokončate s strupom, ki ga dobite v drogeriji KANC, Židovska ulica 1. (l

MAJARONOVE PLEVICE nudimo. - Šever & Komp., Gosposvetska cesta 5. 1

KLAVIR IN HARMONIKO poučuje strokovnjak po hitri in uspešni metodi začetnike in napredujoče posamezno. Zrinjskega cesta št. 7-II-7. (u

VILO ALI HISO z vsem komfortom v bližnji periferiji mesta kupim. Po možnosti v bližini cestne železnice. Ponudbe s točnimi podatki poslati upravi »Slovenca pod »Takojšnja selitev« št. 202. (p

POCENI PRODAM moško obleko, zimski površnik, damski kostum, moder, mizo za krojaški stroj, pokrov za damski stroj in nov potovalni kovčeg — vse predvojno blago. Kamniška 15.

KONJ Kdo vzame v preskrbo dva vprežna konja srednje velikosti. Za protiuslugo uporaba njih. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Konje št. 206. (j

TEL. **KINO »UNION«** 22-21

Odlična francoska komedija, polna šarma in duhovitega humorja . . .

»Enkrat v letu«

V glavnih vlogah: ljubka Danielle Darrieux in elegantni Albert Prejean.

PREDSTAVE ob delavnikih: 15.30 in 17.30!

TEL. **KINO »MATICA«** 22-41

»Ko dekleta zorijo . . .«

Duhovita komedija o treh življenja polnih mladenkah in njihovi podjetni mamici na lovu za snubci z ljubko Geraldino Katt, Marino v. Ditmar, Henny Porten, Rene Delgien in Otto Gebührjem v glav. vlogah.

PREDSTAVE ob delavnikih: 15 in 17.30!

TEL. **KINO »SLOGA«** 27-30

PAUL KEMP v odlični komediji po istoimenskem odrskem komadu

»Če ti veter vrata zapre«

Sodelujejo: Ellen Bang, Margrit Debar, Kate Kühl. Režija: Walter Felsenstein.

PREDSTAVE ob delavnikih: 15 in 17.30!

V vsako hišo »SVET«

Razbičani slovenski zemlji je ponudil sebe, in Vsedobrotljivemu je zadoščala priprava njegove žrtve. Odpoklical je nenadoma

Ivana Režeka

domobranskega nadporočnika — magistratnega uradnika

Dobri Bog naj mu bo sodnik-plačnik. Pogreb dragega pokojnika je bil v ponedeljek, 10. januarja 1944 ob pol 15 z Žal, iz kapelice sv. Andreja k Sv. Križu. — Sv. maša zadušnica bo darovana v soboto, 15. t. m. ob 7 zjutraj v cerkvi sv. Cirila in Metoda.

Žalujoči: **Danica roj. Trtnik**, soproga; **Miloš**, sin; **Antonija**, mati; **Tonka** por. **Sušnik**, sestra — in sorodstvo.

Zahvala

Vsem, ki ste na kakršen koli način izrazili sožalje ob težki izgubi naše nenadomestljive žene, ljubljene mame, stare mame, sestre in tete, gospe

Meie Marije roj. Urbas

izrekamo našo najtoplejšo zahvalo. Posebno zahvalo izrekamo gospodu dr. Kramariču, šef-zdravniku šlajmerjevega doma, ostalim gg. zdravnikom in strežnemu osebju, ki so ji skušali rešiti življenje in ji požrtvovalno lajšali bol, dalje vsem za poklonjeno cvetje in vsem, ki so pokojno spremili na njeni zadnji poti. Sv. maše zadušnice bodo dne 10., 11., 12. januarja 1944 v farni cerkvi v Cerknici.

Cerknica, 10. januarja 1944.

Žalujoči ostali

Umrla nam je predobra žena, mama in stara mama, gospa

Marija Mihaela Vračko roj. Texter

soproga viš. polic. svetnika v pok.

Na zadnji poti jo bomo spremili v sredo, dne 12. t. m. ob 2 pop z Žal, iz kapele sv. Marije k Sv. Križu.

Ljubljana, Vicenza, Beograd, Meran, dne 10. januarja 1944.

Žalujoči:

Oskar, soprog; Franjo, Karl, p. Jožef O. C., Edvard, sinovi; Elza, hčerka; snahe in zet; vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo.

Umrla nam je naša dobra mama, stara mama

Vadnov Angela

vdova po želez. uradniku

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, 12. januarja ob 16. uri z Žal, kapelice sv. Janeza.

Žalujoči rodbini **Vadnov, Kenda**

F. CHIESA

35

Amarilis

X.

Roda ni mogla načeti slabe noči, kakršno je pričakovala. Pokleknila je ob postelji, da bi opravila večerno molitev, ko ji je Ariana prišla povedat, da jo nekdo kliče. Gospa Gema je poslala majhno deklico s sporočilom, da se je gospej Klari bolezen poslabšala in da naj nemudoma pride k njej.

»So poslali po zdravnika?« je vprašala Amarilis, kakor hitro je prihitela na cesto. Deklica ni vedela ničesar. Vedela je samo to, da je gospa Klara hudo bolna. Gospa Gema je jokala, ko ji je to povedala. Gospod župnik pa je odhitel v cerkev po zadnjo popotnico in... Amarilis je ni poslušala. Hitela je proti župnikovi hiši in ni čutila nikake utrujenosti več. Noč je bila jasna in topla; od časa do časa je zavel prijeten vetrič. S skednjev je prihajal vonj po svežem senu. Svetle zvezde so se prikazovale in izginjale med strehami, ko je Amarilis hitela skozi vsa po ozkih poteh, ki pa kljub temu niso bile temne, ker j enoč bila tako jasna in svetla.

Dospela je do župnikovega doma in vstopila skozi široko odprta vrata. Prav v tem trenutku je prišla skozi vrata ženska, ki je nekaj zašepetala, prijela deklico, ki je spremljala Amarilis, za roko in jo odvedla. Na koncu hodnika so vodila vrata v kuhinjo, ki je bila močno razsvetljena. Tudi ta vrata so bila široko odprta. Amarilis je stopila čez prag, a ni našla nikogar. Tudi nasproti ležeča sprejemnica je bila razsvetljena, a prazna. Hotela je steči v prvo nadstropje, ko je na vrhu stopnic zagledala temno župnikovo postavo. Don Elija je počasi šel navzdol po stopnicah, držeč v rokah nekaj zavitega v temno blago s srebrnimi okraski. Deklica ga je vprašujoče pogledala, on pa je molče šel mimo nje in je samo počasi okrenil oči.

Nekaj trenutkov poznje je pritekla gospa Gema po stopnicah, kako da bi se ji silno mudilo. Ko je zagledala Amarilis je hotela spregovoriti, a ni mogla spraviti obene besede iz ust, ker jo je premagal jok. Sedla je na stopnice in čez nekaj časa zašepetala: »Pojdte gor...« Ko se je dvignila, se je nenadoma spomnila, da je nameravala nekaj poiskati, a ni vedela več kaj. Prijela se je za čelo in vzdihnila:

»Ne vem več, kje se me drži glava...

Gostilničarka je prišla sporočit, da je telefonirala zdravniku, a se nihče ne oglasi, »veda, tak kanarček... Bog ve, kje je zdaj...« Don Elija je zopet prišel v hišo, odšel v prvo nadstropje, se spet vrnil in hodil zamišljeno po hodniku. Z zgornjega nadstropja so se zaslišali koraki in neki glas je poklical z vrha stopnic. Don Elija, gospa Gema, ki jo je podpirala Amarilis in neki moški, ki je pravkar prispel z majhnim zavojm v rokah, so hitro stekli po stopnicah. Vstopili so v sobo, kjer je bolnica le s težavo še dihala, a se je kmalu popolnoma umirila. Poleg postelje je stala neka starka in profesor Bottinelli

Don Elija in profesor Cezar sta odvedla gospo Gmo, Amarilis pa je ostala s starko, da ji pomaga preobleči mrliča. Čez nekaj časa se je vrnil profesor in jima hotel pomagati. Njegov pogled je bil nepremičen in njegove besede trde. Ko pa mu je Amarilis tiho dejala: »Pojdite k stricu in teti,« jo je nemudoma ubogal. Ko sta oblekli mrliča v črno volneno obleko, ki jo je starka vzela iz omare, poravnali blazine in odejo, pospravili z nočne omarice in z mize stekleničice, skodelice in ločke, je Amarilis odprla okno. Sveži nočni zrak je takoj napolnil sobo ie pregnal iz nje neprijeten vonj po zdravilih.

Amrilis je snela s stene srebrn križ ig ga položila na prsi, ki so se končno umirile. Prižgali sta dve sveči okrašeni z drobnimi cvetlicami, jih postavili ob vzglavju in ugasili električno svetilko. Skoz iokno je prihajal srebrn blesk zvezd.

Ko sta vse uredili, so se vrnili domači. Hodili so tiho, kakor da bi se bali, da rajnico prebudijo. Gospa Gemma se je približala postelji, se sklonila nad njo in zaklicala s svojim tankim, otroškim glasom: »Klara... Klara ..« Nato se je dala odvesti do naslanjača in je ostala tukaj čisto mirna le od časa do časa je tiho šepetala: Seveda... uboga Klara je mrtva... mrtva...« Don Elija je poklekнil ob vznožju postelje in začel moliti rožni venec. Tudi ostali so pokleknili. Tudi Amairlis je pokleknila in molila še bolj goreče kot drugi, a ne samo za pokojnico; le s težavo je zadrževala ihtenje.

XI.

Vrnila se je domov po polnoči. Medtem se je dvigil močan veter, ki je pometel vse vaške ceste. Amarilis se ni zmenila za nič, ker je bila preveč utrujena. Morda niti ni opazila čudovitega nočnega neba. Odšla je v svojo sobo, se slekla in se vrgla na posteljo. V hipu je zaspala. Ko se je zjutraj prebudila, je zagledala ped seboj vse obraze, vse križe prejšnjega dne: Ariano, Aminta, strica Tantardinija in za hip tudi okameneli obraz gospe Klare. Nenadoma pa se je prikazal majhen avtomobil, ki je pregnal vse ostale prikazni. Amarilis pa ga ni marala in ga je z nevoljo odpodila Oblekla se je v naglici kakor vedno, stekla po stopnicah in začela trkati na vrata striceve sobe. Končno ji je Ariana povedala, da je stric odšel že prejšnji večer, takoj potem, ko je ona odhitela k umirajoči gospej Klari.

»Torej je odšel! Gotovo se je vrnil domov... Na vsak način moram nemudoma k teti.

Für »Ljudska tiskarna« — Za »Ljudsko tiskarno«: Jože Kramarič — Herausgeber, izdajatelj: inž. Jože Sodja — Schriftleiter, urednik: Janko Hafner